

AUSTAVINDEN

Årsavis for Vidrek Grendelag 2010

31. årgang

Austavinden

31. årgang

Redaksjonen 2010

Martin Indregard

tlf. 90772497

epost: martini@online.no

Ingebjørg Eilertsen

tlf 76959618 og

90125037

epost: oeilertsen@epost.no

Torgunn Olsen

tlf. 76959640 og

97187286

epost: torguno@online.no

Layout:

Anders Øgsnes

tlf 76940448 og

90986117

epost: adm@hildringstimen.no

Austavindens hjemmesider:

www.vidrek.no - Austavinden.

Der finnes alle årgangene fra 1997 til i dag. Kjell Olav Ravn kan også

skaffe CD med eldre årganger,

helt fra starten i 1979. tlf.

90997316

epost: kor@virak.no

Utgiver: Vidrek grendelag

Opplag: ca100 eks.

Forsida: "Rosemaling i fjæra."

Rønnaug Indregard

Lederen har ordet

Det 31. året i grendelagets historie går mot slutten. I dette året som så mange år tidligere er det grendehuset som har vært i fokus i lagets aktivitet. Det er ikke til å komme forbi at dette huset er det viktigste virkemidlet vi har for å kunne oppfylle grendelagets formål: Fremme fellesskapet og stimulere til samvær og hygge i bygda. Og huset er i bruk både til felles aktiviteter og til private arrangementer når heimhusan ikke strekker til.

Vi har arbeidd på to fronter; med å drive og oppgradere huset og å skaffe til veie penger til finansiering. Detaljer om aktiviteten er beskrevet annet sted i bladet. Basarer og kafèdrift er fortsatt våre viktigste inntektskilder. Det er arbeidskrevende, men skaper samhold og tilfredshet når vi opplever at vi lykkes. Spesielt artig er det å se at folk gjerne kommer hit når vi har arrangement. Det så vi seinest på julebasaren i år. Folk handla, kjøpte lodd og kosa seg i kafèen. De ga seg god tid og ga uttrykk for at det alltid er trivelig å komme til oss.

Styrets største bekymring nå er at gjennomsnittsalderen på oss som bor her, begynner å bli faretruende høy. Det ser vi best på at mange av de som har vært mest aktiv i arbeidet med grendehuset, drar på årene og sliter med skrantende helse. Tomrommet etter dem er ikke lett å fylle. Det har vært lite tilflytting til grenda de seinere årene. Mange hus fungerer bare som fritidsboliger og står tomme det meste av året, og i andre hus bor det bare en person. Vi trenger nye krefter!

Nå er det slett ikke bare svart. I løpet av de siste par årene er det startet husflidsgruppe og barnegruppe. Det er åpnet for at folk som er bosatt utenfor grenda, kan være med i slike grupper. I husflidsgruppa er nesten halvparten av medlemmene bosatt andre steder. Denne modellen kan også være aktuell for barnegruppa. Det er artig å se at folk kommer andre steder fra for å ta del i våre aktiviteter og bruke vårt grendehus. Vegene fører også til Vidrek. Årets julebasar ble gjennomført etter en annen modell enn tilsvarende arrangementer tidligere. Da ble alt som skulle selges, produsert på dugnad, og alle inntekter gikk til grendelaget. Nå er kapasiteten til en stor del av den tidligere dugnadsgjengen så redusert at slik dugnadsinnsats ikke er mulig. Vi har derfor valgt å la de som har produkter å selge, få inntektene av salget, mens grendelaget står for kafèdrift og loddssalg. Det viste seg at vi ikke hadde greid driften av kafeen uten en betydelig kjøkkeninnsats fra også de medlemmene av husflidsgruppa som ikke bor i bygda. Stor takk til dem. Overskuddet til grendelaget ble betydelig.

Styret tar sikte på å få i gang en debatt om hva grendehuset betyr for grenda, og hvordan vi best kan ta vare på det på kort og på lang sikt. Det er ikke sikkert at arbeidet i framtida skal drives på samme måte som hittil. Dette er opp til de som er yngre å finne ut av. Men det må arbeides målrettet og kontinuerlig. Hvem vi enn

er, gammel eller ny i verden, gammel eller ny i grenda, grendehuset er en ressurs vi har bruk for og som må skjøttes om!

Rønnaug Indregard
Styreleder

Vidrek grendehus - Storsua vår

Oppgraderinger på grendehuset

Som de fleste vel har fått med seg, har det blitt gjort omfattende oppgraderinger på grendehuset i år. I hovedsak dreier det seg om utbedring av det elektriske anlegget, samt installering av varmepumper.

Alle gamle lysarmaturer som inneholder miljøgiften PCB er byttet ut. Gamle kabler er også skiftet, både i kjeller og i gangen i første etasje. Nye lysarmaturer er ellers montert i gangen, i kjellergang, på bøttekottet og i lagerrommet under trappa. De defekte lysene i gymsalen er også fikset.

Sikringsskapene er utstyrt med automatsikringer. Disse kobler lettere ut enn de gamle skrusikringene hvis kursene går med høy last, men man slipper å bytte sikring for å koble dem inn igjen.

Ett av problemene tidligere var svake kurser som ikke tålte mye last. Både salongen nede i kjelleren og gymsalen har fått oppgradert kursene, slik at man kan ha mer varme på. Det er installert varmepumpe både i klasserommet og i gymsalen. Hittil har de fungert som forventet og levert varme også i kuldeperioden i november. Vanligvis vil de dekke varmebehovet, men i sprengkulde kan man supplere med panelovner, om nødvendig.

Huset er utstyrt med kombinert brann- og innbruddsalarm. Det er plassert bevegelsessensorer og røykdetektorer rundt om i huset, samt innvendig

og utvendig sirene. Dessverre bærer ikke denne så langt som vi hadde håpet, men den skremmer i hvert fall innbruddstyvene. Ved alarm varsles dessuten samtlige medlemmer at styret. Innbruddsalarmen slås av ved å låse opp ytterdøra og slås automatisk på når denne låses. Dørlåsen nullstiller også brannalarm. Dersom brannalarmen av en eller annen grunn utløses (matlaging, utagerende rundvask m.m.), er det bare å låse ytterdøra og så låse den opp igjen.

Elektrikerne fra El-installatøren trengte et stillas for å reparere lysene i gymsalen. Vi benyttet anledningen til å vaske taket. I samme anledning monterte vi nye gardinoppheng, hengte opp nye lyse gardiner og lystette rullegardiner.

Serveringsluka er omsider kommet i hus. Det tok sin tid å få den levert, men nå er den på plass og fungerer også som tavle, til glede for barnegruppa.

Utslagsvasken på bøttekottet er blitt staket opp og gjort ren. Avløpet i oppvaskbenken på kjøkkenet er også fikset. Kaminen i gymsalen er gjort grundig ren og brenner som bare det. En stor takk til

Gunnar og Osvald for dette arbeidet!

Vi har nylig hatt service på oppvaskmaskinen. Det ble da oppdaget at vannpumpa gikk feil vei og derfor bråkte mye. Det som har skjedd er at to faser er blitt ombyttet under oppgraderinga av el-anlegget. Nå går pumpa riktig vei, og maskinen fungerer stort sett som den skal. Neste steg er å koble maskinen til varmtvannsledninga. I dag drar den inn kaldvann. Den bruker derfor lang tid på å

komme i gang og får ikke høy nok temperatur.

Mye kan ennå gjøres for å utbedre huset. Inngangspartiet og gangen i første etasje er et varmesluk. Takrenner og utvendig panel må også utbedres etter hvert. Men i det store og hele er huset i bra stand.

Trond Ø.

Kirkegårdsvandring

Lørdag 19. juni ble det arrangert ei kirkegårdsvandring på Vidrek gravlund. Vandringa var et samarbeid mellom Vidrek grendelag og Ofoten museum. Slike vandringer har funnet sted på kirkegårder i distriktene rundt bygda, men aldri på Virak.

Til tross for regn og gråvær troppet det opp et trettitalls personer på kirkegården. Rønnaug ledet an, og tok for seg kirkegårdens historie og enkelte graver med innspill fra publikum. Etterpå gikk turen til grendehuset. Der kom til det flere, og praten gikk ivrig i noen timer til. Her ble det snakket om flere ting; blant annet nabokirkegårder, kirkeklokker og prosessen rundt etablering av gravlunden i bygda. Flere bidro med litt hver. Kaffe- og kakesalg fant også sted.

TO

Den vakre hausten...

Flesteparten av de ækte innvåneran her har ikkje fått tid til å klage så mykje på andre ting enn sommaren dette året. Ja, skryt har vi jo ordet på oss at vi kan om det meste, men vi har nok provosert mange med ordan ”det kunne vært verre”. Vi har drokke mang en kaffekopp ute og blitt solbrent over nakkekragen.

Men, - så blei vi satt pris på med en fenomenal flott haust. Så lenge vi har gangsyn og forståelse av natt og dag kunne vi forevige omverden i de vidunderligste farga og en superetemperatur som det ikkje kan sytes over.

Når vi nu har valgt bosted frivillig og ønske å klore oss fast, skal vi ikkje glømme at det er både vått og grått de fleste plasser på globusen. Vi føler jo lite til både flom, ras, tsunami og snystorm.

Og maten dørka vi jo ikkje sjøl, så leveransan har jo hittil vært sikre.

Ingbjörg Eilertsen

Skriver om gamle Virak

Lillian Wirak Skow er i gang med sin tolvte bok. Denne gangen henter hun mye av stoffet fra farfarens heimbygd

Lillian Wirak Skow: hva er sammenhengen mellom mellomnavnet ditt og bygda Virak?

Sammenhengen er enkel og veldig grei: I meget voksen alder tok jeg opp igjen familienavnet mitt. Farfar er født på Vidrek og vokste opp der. Han tok med seg stedsnavnet da han flyttet sørover til Drammen og seinere Oslo. Kanskje tok han det med seg allerede da han som attenåring tok utflytting til Vaagan i Lofoten 1881. Helmer Martin Andreassen Wirach. Det er da et flott navn!

De tre første åra mine som lærer var jeg i Bjørnevatn, Sør-Varanger. Jeg kan enda huske at vi måtte på ferje over Skjomen. Det sto faktisk VIRAK på den ferja. Jeg syntes det var aldeles fenomenalt. Tenk, ei ferje med mitt navn!

Vi vet at du er forfatter til flere bøker: fortell litt om dem!

Ja, det vil jeg gjerne. Det har blitt ganske mange ”barn” – elleve bøker – selv om jeg begynte så seint. Den aller første boka var ei diktsamling, ”Alle disse dagene”. Da var jeg fylt 57 år, og trodde nesten jeg var for gammel til å gi ut bøker. Men det lå så mye i skuffen, små dikt som jeg kanskje hadde lest opp en gang eller to og muligens fått litt skryt for.

Så var det kulturredaktøren her i lokalavisa, Østlandsposten, som gjerne ville kikke gjennom dem for å se om de var slik laga at de kunne havne mellom to permer. Slik ble det altså bok av det. Siden har jeg gitt ut tre diktsamlinger til, ”Tida kommer ikke tilbake”, ”Øyeblikk”, og nr 4 kom nå i fjor, ”Blå time”. Den er en antologi over de tre første, som var utsolgt.

Det har blitt noen barnebøker også: Bokserien om Tobias og Maria. Det ble fire bøker, der jeg rett og slett gikk i rumpa på de to yngste barnebarna våre og noterte litt sann av og til. Barn ser så mye, spør og har mange baller i lufta. De bøkene kom liksom av seg selv.

Og så har jeg skrevet tre romaner. Den siste kom nå i 2010, og er en historisk roman. ”Størst av alt”. Den bygger på autentiske personer, med norgeshistorien som bakteppe.

Der henter jeg opp og blåser liv i mors-slekta mi, begynner med tippoldefar som var husmann under prestegården her i bygda, og følger familien i tre generasjoner fra 1800 til andre verdenskrig. Jeg hadde ikke drømt om at jeg skulle få så mange positive tilbakemeldinger som det jeg har fått. Det har gitt meg mye motivasjon. Vil du lese mer om bøkene mine, kan du slå opp hjemmesida mi <http://www.skow-bok.no>.

Er det sant at du arbeider med ei bok som er knytta til Virak? Kan du røpe noe om innholdet?

Ja, det er veldig sant. Det er kanskje ikke lurt å snakke om ting jeg holder på med, kanskje jeg ikke klarer å få det til. Jeg tror dette blir en mye vanskeligere bok. Men etter ”suksessen” med ”Størst av alt” er jeg topp motivert til å gå løs på boka om farfar Helmer. Hvorfor gikk det som det gikk med han?

Jeg var på Vidrek en snartur i sommer, vil gjerne

komme igjen for å snuse litt i natur og miljø, og jeg får masse hjelp av tremenningene mine, Rønnaug og Martin. Det er jeg så glad for. Og har noen av dere som leser dette noe som helst å bidra med av stoff som angår – eller tøtsjer – farfar Helmer, vil jeg bli veldig glad for å få lese det, eventuelt bruke det. (E-post: lskow@online.no)

Intervju: Martin Indregard

NYTTÅR

Små, bleke barnåler
sildrer gjennom støvsugerens
blanke rør
jeg hører dem med hendene
der de tikker og takker for seg
- enda en gang

juletrepynten i esker på loftet
litt nakent i stua
rart og rommelig
- nesten for reint
sånn med det samme
- enda en gang

Lillian Wirak Skow

Villmarksaften med Hans og Trond

I haust slo våre to vill(marks)menner seg sammen og ba inn til Villmarksaften på Grendehuset. Trond (Østrem) fortalte fra sine flerårige vandringa langs den nesten 75 mil lange Nordkalottleden gjennom Norge, Sverige og Finland.

Leden er ei merka turløype der man går fra hytte til hytte, over fjell, vidder, vadesteder og bruer, mellom Sulitjelma og Kilpisjärvi. I tillegg urframførte Trond en fjellsang kan nylig har skreve.

Hans (Gundersen) hadde redigert dyreopptak fra nærområdet til nok en spennandes film om alt fra jerv og gaupe til spekkhoggera. Han har som vanlig hatt flere jern i ilden, og konserten for å minnes Stein Ove Berg hadde nettopp gått av stabelen i Narvik.

Vi mangler virkelig ikke ressurser her i bygda, med de to karan gåandes her!

Martin

Her er Sigrid!

Sigrid ble født 30.mars 2010 på St.Olavs Hospital i Trondheim. Viggo André Bjerkelund og Marianne Vigstad er stolte og glade foreldre.

Vi gratulerer...

Alle har blitt ett år eldre siden forrige utgave av bladet. Noen har derimot opplevd et rundt tall – et jubileum.

Gunvor Nygård 80 år 27. mars.
John Martin Overvåg 70 år 10. april.
Liv Overvåg 70 år 17. april.
Agnes Pettersen 80 år 30. april
Osvald Eilertsen 70 år 15.mai.

Alle gratuleres hjertelig post festum.

Vellykket ruskenaksjon

Som vanlig går man mann av huse for å bidra til den årlige Rusken-aksjonen i bygda. - En viktig aktivitet som i tillegg til å pynte opp i bygda før 17. mai, også gir oss litt sosial aktivitet. I år kom Fremover på besøk til den trofaste dugnadsgjengen med kake.

Deltakerne fikk også sin velfortjente spalteplass til inspirasjon og glede for både oss og alle andre som tar et tak for fellesskapet.

Rusken-kake til 17. mai

BET PÅST: Dugnade-veteran Olga Dahl har tatt hånd om ruskenkake som skal spises til 17. mai.

(Foto: Frits Hansen)

Harald Åsheim om eldre som ressurs

LYDHØR: Primus motor i Plus-Minus 60, Randi Opshaug ga en velfortjent takk til foredragsholder Harald Åsheim foran en meget lydhør forsamling i Sjømannskirka sist onsdag.

Faksimile fra Fremover - Harald Åsheim foredrar om eldre som ressurs i Sjømannskirken

Til ei fullsatt peisestue – bortimot 100 menneske - på Sjømannskirka kåserte psykiateren og Vidregguttene Harald Åsheim om korfor eldre må sees på som en ressurs.

Bare 14% av de eldre er pleietrengandes, og 86% går for egen maskin. Bortsett fra at hjerneaktiviteten går litt saktere etter kvart tyder ingen ting på at den reduseres. Men forutsetningen er fysisk og mental trening. Og så må samfunnet innstille seg på å ta i bruk de erfaringene de over 60 er bærere av.

Det vektige budskapet blei svært godt mottatt av forsamlinga, og Harald fikk stor takk for ordan sine.

Martin

Bordtennis

Simon har spilt bordtennis siden ungdomsskolen, og har ingen planer om å gi seg med det første. Her sier han noen ord om sporten som har inspirert han i alle disse årene, og litt om hvorfor

Æ starta med bordtennis når æ begynte på Parken u.skole. Der sto det 4 bord oppe i foajeen som vi kunne bruke i friminuttene. Æ spilte ikke så mye der, men nok til at æ syns det var gøy.

Pappa var snekker og snekret et bordtennisbord til mæ og broren min Lars, slik at vi kunne spille så ofte som vi ville i kjelleren vår i Terrassen 1. Der holdt vi på i 3-4 år før æ heiv mæ med en kompis på bordtennistrening og da var det gjort...

Æ trente ikke lenge før æ var blant de beste i klubben. De eldste i klubben ga seg etter hvert med det resultatet at som 18 åring måtte æ ta over som leder i bordtennisklubben. Det var tungt å lede klubben samtidig som man skulle prestere ved bordet også. Etter noen tid fikk vi foreldrene til klubbens spillere til å stille opp på alle verv i klubben. Dette resulterte i sportslig fremgang og vi var faktisk bare ett sett fra å rykke opp til nest øverste divisjon i seriespillet.

Æ dro i militæret høsten 1987 og når æ kom tilbake året etter hadde "unggutta" kjørt klubben i grøfta. Etter dette gikk det faktisk 19 år til æ tok initiativ til å starte opp igjen. Treningene startet opp på Fagernes skole jan 2008 med trening 2 timer i uken. Det ble en umiddelbar suksess med opptil 35 spillere på ei trening. Litt kaos da vi bare hadde 3-4 bord til å begynne med. Nå har vi bord nok og trening 8 timer i uken som gir alle et ganske godt tilbud. Yngste medlem er 6 år og eldste er 80 år, så vi har god spredning i alder. Nå er det ca 25 spillere som trener jevnlig.

Interessen for bordtennis er stigende og det vises godt på antall spillere som kommer innom for å prøve seg. Gledelig er det at så mange yngre har lyst å prøve. Interessen er så stor at egen bordtennisskole blir startet opp på nyåret for barn i 2.- 4. klasse. Det viktigste er å trene opp de yngre til å bli gode spillere og vi har noen store talenter i klubben vår som forhåpentligvis kommer til veldig god.

Bordtennisen skiller seg litt ut fra andre idretter da spillet går veldig raskt. I tillegg må man vurdere skru på ballen, returnere ballen, gjøre det vanskelig for motstanderen og konsentrere seg veldig mye.

For yngre spillere er det vanskelig å holde konsentrasjonen lenge om gangen så da er det om å finne på øvelser i treningen som løser opp dette.

Simon i aksjon - Faksimile fra Fremover

F
o

egen del deltar jeg så ofte som det passer på konkurranser. Dette både for egen utvikling og for å hjelpe yngre og eldre spillere fra klubben vår i kampsituasjoner (coaching).

Vi deltar i 3. divisjon (Nord-Norge) denne sesongen og håper på å spille om opprykk til 2. divisjon (nasjonal serie) i vår. Mulighetene er til stede, men alle på laget må ha dagen for at vi skal lykkes. Sist sesong deltok vi i NM for veteraner og fikk 5. plass i lagkonkurransen, så nivået vårt er slettes ikke så ille. Her var det 29 lag med. Dessuten fikk æ 9. plass i singelspillet i klassen 40-49 år av 50 deltagere.

Bordtennis kommer æ nok til å holde på med så lenge som mulig. Det er en idrett som tar vare på kroppen og holder den myk og bevegelig. I tillegg må man tenke fort så hjernen får også kjørt seg. Drømmen en gang måtte være en egen bordtennishall eller et eget lokale med plass til 5-8 bord....

Med vennlig hilsen Simon Andreassen

Nye eiere på Åsheim

I høst blei Åsheim solgt, og de som fikk tilslaget var Vera Olaussen og Ole Kristian Løkken. Ho arbeider på Ankenes barneskole, han i hjemmesykepleien på Ankenes. De regner med å flytte til Åsheim utpå våren, og i mellomtida vurderer de hvordan de skal gå laus på oppussing og/eller tilbygging. ”Vi tar tida til hjelp og tinga som de kommer,” forteller Ole Kristian. Ellers driver de en del med oppdrett av engelsk bulldogg-hunder, som de for tida har tre av. ”Engelsk bulldogg er den egentlige bulldoggen, de franske og amerikanske er avarter,” forteller de. De hadde tidligere et kull på gang, men mor-tispa døde på

operasjonsbordet (keisersnitt), og bare en av de åtte valpene overlevde. Til gjengjeld ble den ”adoptert” av en engelsk setter-tispe, og den historia ble det både avis- og TV-reportasjer av. De gleder seg til å flytte fra Selsbanes gate til Vidrek. Det er et nydelig sted, syns de, og for dem blir arbeidsveien til Ankenes bare fire minutt lenger enn den de har i dag.

Austavinden ønsker Vera og Ole Kristian velkommen til Vidrek!

Martin

Minneord - Sigfrid

19. januar gjekk mamma bort, stilt og fredelig som ho elles likte å leve livet. Den siste tida var ho på Ellas Minne i Bjerkvik, der ho fekk den beste omsorg. Då ho døydde, hadde ho tre av dei fem gjenlevande borna rundt seg. Det over 98 år lange livet ho starta i 1911 var til ende. Sjølv bruka ho å undre seg over dei store endringane ho såg i si tid, frå gardbrukartilværet ho vaks opp i på Halsebø på Hinnøya, gjennom den tekniske omveltinga, frå automobilen til datamaskinen. Sigfrid var tidlig ute og skaffa seg vaskemaskin då slike kom til Norge og vi hadde fått straum på Vidrek. Ja, ho prøvde seg endåtil med PC på sine gamle dagar. Ho var interessert i alt det nye, men samtidig sers interessert i historie og røtter. I mange år la ho t.d. ned eit stort arbeid på slektsgransking.

Sigfrid fullførte lærarskolen i Tromsø i 1934, og tok deretter husstellutdanning på Stabæk. Ho arbeidde i Honningsvåg eit par år, men hadde fått arbeid på gymnasen i Narvik då krigen kom. Så blei ho boande på Vidrek i 17 år mens ho fekk 6 born, arbeidde full tid i skolen i Saltvik, samtidig som ho hadde 3-4 kyr, 8-10 sauer og 1 hest å ta vare på i fjøsen. Det er utruleg at ho klarte det, mens pappa Andreas var vekependlar til byen og berre heime i helg og feriar.

Frå 1957 og fram til pensjonsalderen levde ho eit meir vanleg ’byliv’ som lærar i Narvik, og då ho gjekk av i 1978 bygde hos seg hus under Storhågen på Vidrek. Ho kunne kunsten å legge tilhøva rette for eit godt liv. For å klare seg best mulig på sine eldre dagar kjøpte ho seg eldreleilighet i byen. Og der bodde ho, med god hjelp frå Stein, praktisk talt

heilt til ho døydde. Slik ho ønskte seg det.

Vi ungane hennes har så mykje å takke ho for. Ho var hovedoppdragaren vår i barndommen, og ei påliteleg støtte i vaksen alder. Mamma var alltid interessert i alt som hende oss, og var alltid blid og fredsæl til sinns. Som gammel gjorde ho positivitet til ein slags livsstil: ”Eg takkar aldri nei til ein invitt”, hadde ho til slagord dei siste 20 åra.

Eit langt, godt liv er til endes. Vi borna minnes henne i takksemnd og sorg, og vi vil gle oss over hennes minne så lenge vi lever.

Martin Indregard

Fergekaaien forsvant...

Plutselig var de bare borte, de gamle fergekaaien i Skjærvik og på Grindjord. I 70 år har de holdt seg på plass, og vi trudde de skulle forbli der, "av beredskapshensyn". Så hvis de nu skjer noka alvorlig med Skjombrua, er vi solgt....

Men sånn såg fergekaia på Grindjord ut, en gang rundt 1960.

Martin

Nybåten hannes Bjørn

En dag kom det en ny, vakker, rød sjark nedfør Holtvika. Der har det jo vært den slags i generasjoner før, så det hører vel til slekta å være "skipper på egen skute". Lykke til med den flotte båten, Bjørn!

Gammelt vennskap varer evig

Våren er jo kjent for å få alt til å bli nytt igjen og livne til.

Her i mai kunne vi bivåne ho Edith hannes Arthur Larsen i avisen sammen med en god venn for 65 år sida. Deres veier hadde ikke kryssa på alle disse åran.

Gjermund Birkeland (95) og Edith F. Lund (87) møttes etter frigjøringa i 1945, da han kom fra Sverige. De mistet imidlertid kontakten etter som åran gikk.

Datter til Birkeland hadde fått kjennskap til farens opphold i Narvik og hans ønske om å komme tilbake hit en gang. Hun satte i gang undersøkelse og fant ei Edith i Narvik. Denne skrev hun til, - og sannelig var det DEN RETTE EDITH. Dermed var forbindelsen knyttet.

I midten av mai gjestet Gjermund med datter og svigersønn Narvik. Det blei er hjertelig gjensyn etter alle disse åran. Opplevelsen å se igjen de stedene han var som soldat var stor for en mann i så høy alder. Minnene strømmet på og de var nok begge takknemlige og lykkelige for å få oppleve å møtes igjen.

I NARVIK: Edith Larsen og Gjermund Birkeland hadde mye å prate om etter å ha vært uten kontakt i mange år. Til venstre på bildet, sitter Ediths ekte-
mann, Arthur Larsen, og til høyre sitter Gjermunds datter, Edith Birkeland.

Kjetils nye prosjekter

Det neste prosjektet til Kjetil Indregard, etter Linus og Aurora Lindkvist, er en komiserie i 8 deler som skal gå på TV Norge fra først i mars 2011. Tittelen er "Kongsvik ungdomsskole", og her vil vi møte Lene Kongsvik Johansen, en ny norsk komiker med stort talent. Lene spiller sjøl 6 forskjellige roller på skolen, fra rektor, klassekontakt og tillitsvalgt til rampete elev. Serien dokumenterer livet til elever, lærere og administrasjon på skolen gjennom et helt skoleår, og er spilt inn på en virkelig ungdomsskole i Oslo-området. Kjetil er regissør, og sier til Austavinden at han er veldig fornøyd med serien etter at det meste av klippinga er unnagjort. Ellers har han skrevet norsk tekst til musicalen "We will rock you" på Folketeateret, samtidig som han planlegger en annen TV-serie som skal spilles inn våren 2011, men som ennå er så hemmelig at selv faren til regissøren ikke får vite hva det er. De ungan, de ungan!!!

Martin

Evakueringsplanen for Narvik

I dag øves det på store uløkked-scenaria som kan sette en støkk i de fleste. Men det e ikke nokka nytt at øvrigheta planlegg for katastrofe.

En gang først på 1970-tallet, etter at Skjombrua var åpna i 1972, innkalte Sivilforsvaret alle voksne menn på Vidrek til å møte på skolen for å orienteres om en Evakueringsplan for Narvik de arbeidde med. Og alle møtte og satt på rad i klasserommet: han Deberg Larsen og han Karl Olsa, han Johan Hansa og han Albert Olsen, han Kåkon Kristensa og han Edvin Ravn, og alle de andre.

To trauste politifolk la fram planen. Hvis Narvik måtte evakueres, av en eller annen grunn, ville det komme en strøm av bila over den nye Skjombrua og sørover. Våre oppgava her på Vidrek var å hjelpe de evakuerte med ting de kunne trenge. Hver mann skulle tildeles en klar oppgave. En av de viktige av å stå på riksveien og dirigere bilan til å parkere på eng og åkra her ute.

Etter innledninga blei det gitt anledning til spørsmål. Kallan var ikke så spørreløstne, så det gjekk trekt. Men så ba han Håkon Kristensa om ordet. Etter nokka kremting og harking kom han til saken:

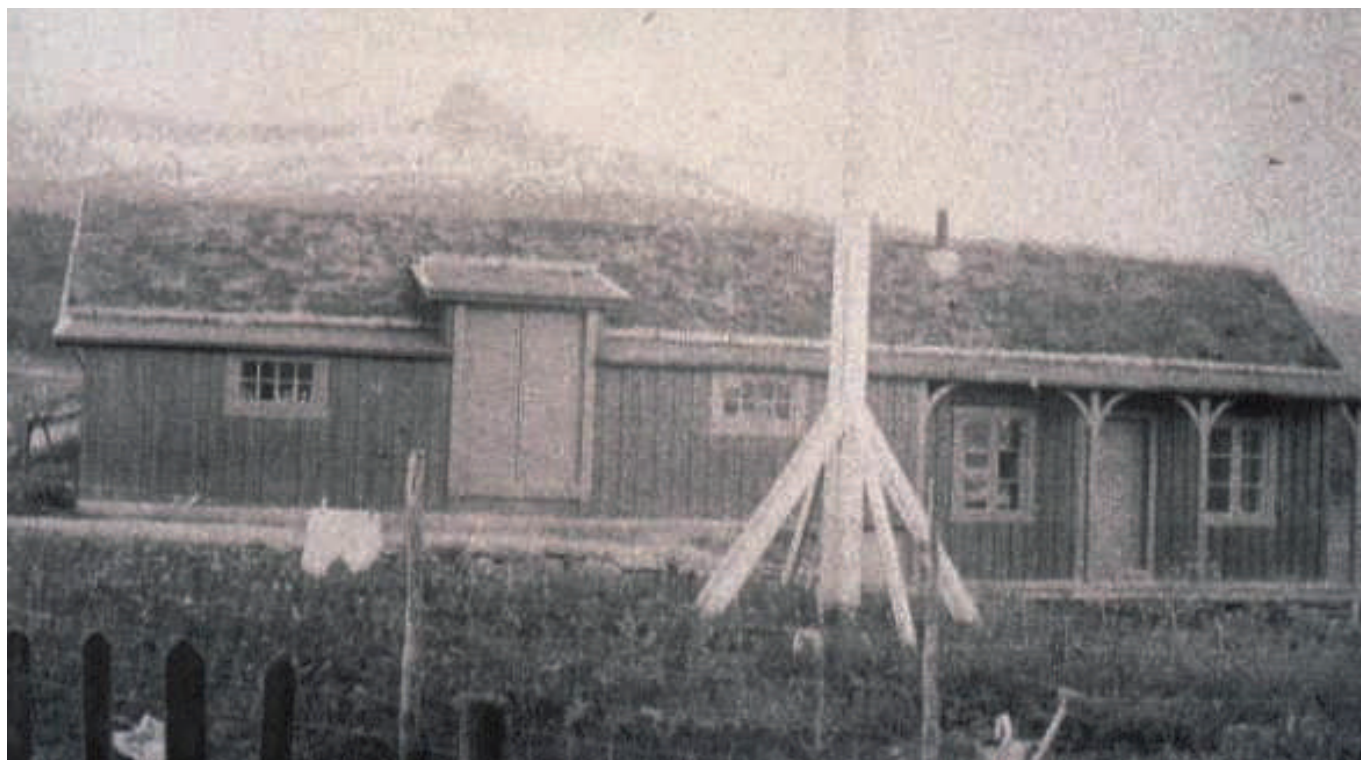
- E det sånn å forstå at æg ska stille mæg på veien og dirigere de her byfolkan som kjem kjørane til å svenge ned på marka hos mæg?
- Ja, det er korrekt, sa en av politian.
- Og dokker har tenkt over at det e byfolk vi snakke om?
- Ja, det er klart.
- Ja, då har æg berre eitt spørsmål, slo Håkon fast.
- Vær så god, bare spør!
- Spørsmålet mett e berre: får æg våpen?

Når æ tenke etter, hørte vi aldri nokka meir om den evakueringsplanen....

Martin

Å vi minnes så vel...

Butikken og mellageret i 30-årene

Alle som hadde befatning med bygda her fra 1920-åran og fram til midten av 1950-talle har sikkert rikelige minner fra "supermarkedet" som vi hadde her.

Der var det plass til mykje og mangt til enkvær tid. Alt kunne man skaffe seg der, fra spiker til sirup og tyggegummi – til en slikk og ingenting om en ser på dagens priser.

Vi huska vel 50-kilossekkan med hvetemel som man veide opp mel fra i gråpirposan, alt etter husmoderens behov. Sirupstynna var en nødvendig og derifra auste butikkssjefen opp i medbragt kjørl til hver og en. Gjær bar vi heim i spisspose, nøyaktig skornn fra den store klumpen på bua. Et stort "hus" på disken romma kaffebønner. I etkvært hus var det ei frittståanes kaffekvern eller den mer standsmessige som var montert på kjøkkenveggen. Nymalt kaffe følgte med når man gjesta naboan, og lukta var en stor del av innbydelsen til bordet. Men det hendte jo til kværdags at det koktes på gruggen, dersom bærre husfolke skulle ha en kaffekopp. Etkvært hushold var jo stort sett sjølberga med middagsmat, men de store pølsespajn stod på lageret og nåkken va storforbrukera av innholdet i dem. Feskebollboksen stod sirilig oppstabla i hylln i lag med anna hermetikk. Appelsinmarmeladen hadde så fargerike boksa som det var stor verdi å bruke om att.

Barnetimen var jo meire spennanes før i tida og da

måtte vi bænke oss oppætte bord og stola så ikkje nåkka førstørta den tilmålte tida hørespellan varte. Nåkka lørdagsgodt va just ikkje obligatorisk, men det forekom muligens at man hadde gjort sæ førtjent til en 10-øring, og da blei det en pakke Toy som bestod av 4 enkelt-støkka. Riktig stas var det om en kunne investere i 2 Sweet Mint for 10-øringen... Den varte lengre – om en ikkje tygd uavlateli.

Til jul blei jo alt så spennanes. Da fikk appelsinan papir med bilde og utenlandsk skrivelse, stor og saftig var de alltid da. Eplan har vel aldri vorre rør enn da vi va onga. Og da kom jusså jula plutselig så nært når godsakern kom på butikken.

Men det var ikkje bærre matvara butikken kunne forsyne oss med. Lang derifra. Vakre stoff-stuva av ymse slag og fargeprakt blei målt opp til mangt er klesplagg før ulike fasonga. Knappa, spenne og tråd følgte med og kunne gjør underverk på kværdagsplaggan. Dekketøy og bestikk sto plassert i hylln. Om plassn skulle bli litn, var taket vel brukt for høvelige saker til å henge opp på spikra...

Det var så utrulig spennanes å være kunde når nye

vara ankom og det blei snakka gårdmella om siste nytt, så det måtte organiseres handel snarast mulig. Den tids krav var jo annesleisen enn i dag, så de fleste – i hvert fall kvinnfolkan – hadde ikkje byærend for å handle anna enn kanskje til jul eller uplanlagte begivenheter.

Men butikken hadde ei viktig oppgave utenom handeln. Postutdelinga foregikk der, og da va det nærmast ”bongel” på væggen når bygdas representanter skulle hente sine sendinger. Det var mangt et læven på butikktrappa i påvente av at han Enevold Kongsbakk skulle komme fra kontoret sitt med den velsorterte posten i den velegna eska just til det bruket.

Det krevdes jo ”tystnad” under opplæsinga av mottaker, men det var jo ikkje like enkelt når nån følte sæ trakka på i trengselen... På et vis va det jo spenning og høytid – spesielt til jul, - når mengden dobla sæ. Før i tida hadde folk tradisjon før med julekort og julepakka til glede før kværanner. Og de hadde råd til å dele sine gleder og omtanke for andre. Nu tel dags tar man en telefonsamtale eller sende en mail over elektronikken med de gode ønsker vi har med de vi fremdeles vil ha kontakt med. – kanskje bærre denne ene gangen i året. Og postn har grafsa tel sæ så overdådi med frakt på pakka og brev at den vanlige mann avstår fra å benytte den slags tilbud som de tilbys derfra.

Utafor butikken i 1930: Enevold Kongsbakk (fremst t.h.), svigerforeldra Johan og Julie Andreassen i midten, med Jørgen mellom seg og Lilly t.v. Elisabeth Kongsbakk bakerst t.h. Kan noen navngi de andre?

Mykje har skjedd også her hos oss gjennom åran, også med synet på krambua. Før var det jo lager i tilslutning til butikken, men det er borte nu. Når en daglig ser bygningen som romma fantastisk mykje kjøpanes, da undres vi korsn det gikk an å få plass til alt. Med ei grunnflate på vel 20 m² var det ei mesterlig gjerning å få så mykje nyttig innom det huset.

Ingebjørg Eilertsen

Gammelbutikken slik den framstår i dag på Kongsbakk

Vel melankolsk da Hans Gundersen hyllet

Stein Ove Berg

FERSKYT OG ERFARENT: Hans Gundersen hadde med seg et band bestående av en debutant og resten erfarene musikere.

Det var fullsatt lokale i "Mørkholla" på folkets hus da Hans med sine musikalske venner var samlet for å hylle Stein Ove Berg. Hans hadde plukket ut et knippe av Bergs mest kjente viser, og øvinga hadde foregått i Hans' nyetablerte øvingslokaler i gammelfjøset utover forhøsten. Også Hans' dattersønn var med som gitarist i bandet. På bildet, som er sakset fra Fremover, ser vi gjengen i aksjon. Bak til høyre skimtes også en kjenning fra Vidrek - nemlig Albert Olsens gamle mandolin, som kom til heder og verdighet igjen unders Anders Øgsnes' traktement.

Et kinesisk eventyr på gang

Nesten uten noe oppstyr er det bilaterale samarbeidet mellom Vidrek og Kina i ferd med å ta av.

Firmaet der Thor Ivar og Monica er deltakere er kommet godt i gang med prosjekt både for oljevern og rensing av gruver i Kina. Kinesiske representanter har vært her og undersøkt forholdene hos leverandørene. Gjennom firmaer med navn som ASCAS Clusters og AMIENWA har de levert teoretiske forslag for praktiske løsninger innafor oljevern og rensing, og disse er nå godkjent av kinesiske universiteter og myndigheter og klare for gjennomføring.

Dermed er de i gang med å bygge et pilotanlegg for å rense gruvevann som skal leveres i januar. De er også i startgropa for å bygge en oljevernbåt etter et helt nytt konsept de har utviklet. Mens dagens klumsete oljeoppsamlingsbåter går med 4 knops fart "og tåler 15 cm. bølger", ifølge Thor-Ivar, skal de nå på kinesiske verft bygge en 12 m. lang katamaran som gjør 30 knop og tåler all slags vær. Oppsamlingsutstyret skal plasseres mellom de to skrogene, skal kunne samle opp olje i strømmende vann, og hele fartøyet skal veie mindre enn 9 tonn, slik at de største helikoptrene i Kina kan løfte det og bringe det raskt til dit det vil trenge. Det nye fartøyet er planlagt å inngå i oljevernet på den ikke

helt ubetydelige floden Yangtse i Kina.

Men Thor-Ivar har som vi veit mange jern i ilden. Det er full fart i oppdragene for Forsvaret. Og ute på Fornes (på Arnes), der han har vært med og overta det gamle transportanlegget for olivin, er det klart for å starte steinuttak i vinter.

Austavinden følger spent med hvordan dette eventyret både i Det Fjerne Østen og på Arnesfjellet utvikler seg!

- Martin

Elins jul i nord

Snart er det jul igjen og ett år er gått siden den store julereisen hjem til Virak. En dag tidlig i november spurte søster Grete: Har du Elin lyst til å reise til Nordland og feire jul?

Uten å tenke meg om svarte jeg ja, og så var det avgjort at Jens, Grete og Elin skulle reise nordover og feire jul i tre veker.

Så kom avreisedagen. Mange fulle vesker og koffertar skulle også være med. Julekjets, lutafisk og litt av kvert av julegodt og julepynt fikk vi plass til. Flyturen og bussturen gikk som vanlig, og om kvelden stod vi på Virakvegen, mørkt og iskaldt. Vi kom oss i hus med pikk og pakk, men var det kaldt ute så var det reine ishuse vi kom inn i. Men Jens fyrte i omnen i kjøkkenet og snart begynte det å varmes, og vi tina opp. Dermed var Jens blitt fast fyrmester og vedbærer fra morra til kveld. Etter kvert fikk vi varme i huset, men første natta kledde vi godt på oss før vi gikk til sengs.

Dagene fremover mot jul gikk med til det vanlige julestrevet. Frem fra skap og skuffer blei duker og julepynt leita fram. Huset blei pynta som i gamle dager og juletreeet kom på plass. Til og med månen viste seg i all sin prakt. Kver dag når vi spiste frukost såg vi han rulla stor og rund bortover fjelltoppan bakom Vegglandet.

Så blei det juleaften. Tur på kirkegården, og naboer innom etterpå.

Om julekvelden var det pinnakjøtt slik vi bruker på Vestlandet.

Juledagene og romjula gikk fort. Det var mykje besøk, og mykje god mat fekk vi servert. Og så var vi i grendahuset på juletreffest. Nesten som i gamle

dager, men mest fremmede ansikter.

Nyttårsaften feira vi hos naboen, Roar, med god middag og raketter.

Så var det tid for å rydde vekk jula og pakke igjen, og nu var det blitt mykje bedre plass i veskene. 3 veker gikk fort, men slik er det alltid når man har det trivelig i lag. Det var jo lite julesny på Virak, men den hadde dala ned her i store mengder. Det var Vestlandet som fikk snyen i vinter.

Takk til alle som var med og gjorde juleturen heim til Virak til et koselig minne. Riktig God Jul og Godt Nyttår til alle som leser Austavinden og husker oss.

Elin (Olsen) Holmefjord

Arnoldahuset...

Dette er Idun Ravns nye bolig i Rånbogen. Hun og kjæresten Benny Stokkedal fra Ballangen har kjøpt huset hos Arnolda, og funnet sitt landsens paradiset her med potetåker og greier. Gratulerer!

Ivars nybygg reiser seg

Bildet til venstre viser Ivar Ravns nye produksjonslokaler og lager for ved som han bygger om dagen.

Bygget er satt opp i øverkant av den gamle Karl-Olsa-tomta. Vi har ennå ikke sett mønsåskransen, men det er mulig at snekker og oppdragsgiver ble enige om kanna uten slik symbolikk :-)

Kortreist energi - eit framtidsprosjekt

Trond Østrem er ein mangfoldig kar, husfar, trubadur, - og forsker. Austavinden – som her går i spann med Teknisk Ukeblad for å spreie kunnskap om teknologiutviklinga – kan avsløre at han er ein av drivkreftene i eit spennandes prosjekt oppe i heimkommunen Dyrøy som går under navnet ”Kortreist energi”.

Sjøl seier han det slik: ”Det er eit samarbeid mellom forskingsmiljøa i Narvik, Tromsø og Dyrøy.”

Ideen er i utgangspunktet fascinerandes enkel. Det går ut på å koble opp et lokalt, avgrensa mirkonett for strømforsyning. Dersom strømmen i storsamfunnsnettet går, skal spesiell elektronikk koble ut resten av verda og starte opp eit såkalla ’stirling-aggregat’ som går på biobrensel – dvs. slikt som bjørkeflis og lignandes – og forsyne lokalsamfunnet Dyrøya med sin eigen strøm. Dermed kan fjernvarmeanlegget, som no leverer varme til fleire offentlege bygg i Brøstadbotn, fortsette å fungere under strømbroddet. I tillegg til aggregatet vil ein også ta i bruk ein liten vindturbin og solceller for å lage lokal kraft.

Det nye er ikkje sjølv apparata, stirlingaggregat, solceller og vindturbin, men måten de blir brukt på. Prosjektet skal forske fram solid krafteletronikk og smarte, pålitelige styringssystem som kan takle samspelet mellom et stornett og mikronett. Det heile må fungere enkelt og robust, slik at Dyrøya - og andre lokalsamfunn - kan fungere sjølv om ein vinterstorm riv ned kraftmastar.

Men i tillegg ligg det noen idear om ein annsleis framtidig måte å tenke tryggare strømforsyning på. I tillegg til dei store gigantiske produksjonsanlegga og landsomfattande strømneta kan ein skimte eit

nett av mikronett som både gjer småsamfunn sjølberga og mindre sårbare for katastrofer og angrep.

Foreløpig er forprosjektet ferdig, og Trond og andre jobbar med å skaffe kapital til prosjektet. Vona står til pengar frå Forskningsrådet og Tromskraft, slik at ein til våren kan komme i gang med gjennomføringa.

Ei spennandes sak, som fort kan komme til å revolusjonere strømforsyninga i landet. Kanskje ’monstermastre’ og stadig breiare strømgater kan vere ein saga blott om noen år?

Martin Indregard

På ræk i 50 år...

Syklubben ”Viræk” er 50 år!

Austavinden gratulerer syklubben ”Viræk” som fylte 50 år i oktober! Damene ”ræk” fortsatt omkring i bygda til hverandre ca. hver 3. uke.

God mat, prat og håndarbeid står fremdeles på programmet. De driftige damene er Olga Olsen, Olga Dahl, Gunvor Nygård, Toril R. Hansen og

Berit Olsen.

Vi Gratulerer!

Grendelaget i året som gikk

I år har det så langt vært avholdt 10 styremøter, samt årsmøte og medlemsøte. Styret har i år som i fjor bestått av Rønnaug, Kjell Olav, Trond Ø., Berit og Torgunn. Foruten om faste punkter på styrets agenda, har arbeidet i år vært fokusert rundt oppgradering av det elektrisk anlegget og innstallering av varmepumper på grendehuset. I november ble det holdt julemesse.

For å ta slutten på forrige år først, ble det holdt adventskafè i desember. Her fikk bygda besøk av Ballangen mannskor. Bygdas altnuligmann, Trond Ø., er dirigent i koret, og tok med seg «mannan» hit. De fremmøtte koste seg med flott korsang og kaffe, og fikk en forsmak på jula gjennom flotte julesanger. De fremmøtte kom for det meste utenbygds fra.

I romjula ble det holdt juletreffest i kjent stil.

Styret fremmet forslag på årsmøte om innkjøp av varmepumper til gymsal og klasserom, og oppgradering av det elektriske anlegget. Tanken med varmepumpene var å få jevn varme, samt å spare strøm på sikt. Det eksisterende elektriske anlegget var veldig gammelt og for lite kurser på. Begge saker ble vedtatt og arbeidet ble startet i vår. Elektrisk anlegg ble byttet ut både i kjeller og hovedetasjen. Arbeidet ble utført av et innleid firma som gjorde alt. I løpet av første del av sommeren stod det ferdig. Varmepumpene er nå i bruk og ser ut til å fungere godt.

Etter dette sto vårreingjøring for tur. Rundvask har ikke vært gjort på noen år, og behovet for såpe og vann ble desto større etter alt arbeidet.

Husflidsgruppa var først ut med kjøkkenet. Deretter tok styret for seg gymsalen. Her brukte vi stillaser som var bragt i hus i forbindelse med oppgraderingsarbeidet. Det innebar at taket i gymsalen fikk seg en runde med såpe og vann. Likevel gjenstår noe rundvasking; nederste del av panelet i gymsalen, klasserommet (minus vinduer og gardiner), gangen og underetasjen. Gymsalen fikk nye gardiner, og rullegardiner til å mørklegge rommet med.

I mai stod igjen rusken for tur. Vi samlet søppel langs veien og ordnet utenfor grendehuset. Nytt av året var at opplagret rask nede i kjelleren ble båret ut og kjørt bort. Denne ruskengjengen fikk ruskenkake fra Fremover og havnet i avisen.

17. mai ble tradisjonelt feiret med tog fra Gjerdhaugsvingen og kaffe, sang og leker på grendehuset. Været erindres som bra den dagen.

19. juni arrangerte grendelaget og Ofoten museum ei kirkegårdsvandring, Til tross for en heller grå og regntung dag, var det møtt opp et trettitalls personer på kirkegården. Seansen fortsatte etterpå på grendehuset.

I oktober ble det holdt villmarkskafè av bygdas ville menn; Hans Gundersen og Trond Østrem. Hans viste film fra Virakelva og diverse natur. Trond viste bilder fra Nordkalottleden. Begge spilte gitar og fremførte en melodi hver. Det var så å si full sal og folk likte det de så!

Barnegruppa og husflidsgruppa har stått for jevn aktivitet i vår og høst. Barnegruppa møtes hver uke, mens husflidsgruppa møtes annenhver uke. Barnegruppa arrangerte Halloweenkafè i oktober. Julemessa ble holdt 13. november. Her var husflidsgruppa godt representert og gjorde en god innsats sammen med de andre medarrangørene. I utrolig godt høstvær kom det mange besøkende. Det resulterte i god stemning og mynt i kassa! Dette ga et økonomisk løft og videre positivitet! Begge gruppene har egen omtale i bladet. Så langt er det juletreffesten som gjenstår i år.

I løpet av høsten ble innbrudds- og brannalarmen ferdig montert. Det er viktig for forsikringa, samt at vi nå kan leie ut huset til overnatting fordi vi har kortvarsling. Det kan nevnes at utleieprisene på grendehuset ble oppjustert på årsmøte. Vedovnen vi trodde var ødelagt, kan fremdeles brukes!

Styret vil takke for innsatsen som har vært gjort i år!

KALENDER 2011

VIDREK - VIRAK GRENDA VÅRRES

2011-utgaven av denne unike kalenderen kan fortsatt bestilles.
Ta kontakt med Rønnaug Indregard
Tlf. 99165924
e-mail rindre@online.no

Barnegruppa i 2010

Da var enda ett år omme og ungene 1 år eldre.

Kevin og Tobias er nå blitt 6 år, Benjamin og Mathias 4 år, Sandra og Marthe 3 år og Michelle 2 år. Ei ny jente har også vært her en gang, og vi håper hun kommer flere ganger. Vi har hatt ett fint år sammen, og gjort mye gøy. I vinter var vi og aket hos Frank og Anita. De har en kjempefin og lang bakke. Da var også Monika og Vetle med. Håper vi får se mer til de også.

I sommer var vi mye i fjæra. Vi plukket skjell, fanget levende krabber (til stor begeistring for barna, men ikke så mye hos de voksne...), grillet,

fisket (uten hell) og koset oss masse. Hadde også en morsom og "interessant" tur langs fjæra fra Kirkestein til Klubben (nedfor Frank og Anita). Med 7 unger, 2 barnevogner og leire opp til nesa ble dette en uforglemmelig tur... Ikke anbefalt turrute :-). Vi var også på en liten fjelltur på Ankenes. Her var det tau å slenge seg i, og en flott utsikt. Vi plukket bær, lagde dyr av kongler og hus til de i røttene på trærne. Vi så også ett ekorn. På sommern er vi stort sett ute, men vinterstid er vi på grendehuset. Da barna begynner å bli store, har vi også tenkt å ta gymsalen i bruk til ballspill og andre aktiviteter. Dette blir forhåpentligvis ett trekkplaster for de største barna i bygda. Vi fikk også i år tilskudd fra Grendelaget til kjøp av leker, noe vi setter stor pris på. Tusen takk! Styret har også vært på besøk. Vi har flere ganger tatt opp med de angående dårlig vasking av lokalene. Håper på bedring!

Halloween kafe

Også i år arrangerte barnegruppa Halloween kafe

på Grendehuset. Pga av litt dårlig oppmøte i fjor hadde vi i år også hengt opp plakater på skolen i Håkvik samt i Emmenes barnehage. Så i år var det litt mer folk, både fra og utenfor bygda. I tillegg til pynting med edderkopper, spindellev, flaggermus etc, hadde vi i år laget ett skumlerom. Der hadde vi hengt opp skjelett, spindellev, store edderkopper på gulv og vegg, spøkelsesdukke samt gressskar med lys. Alle barna hadde kledd seg ut og var både fine og skumle:-). Det var artig at også noen voksne hadde kledd seg ut. Store og små hadde det koselig og vi har fått mange positive tilbakemeldinger og ønsker om nytt arrangement neste år.

Da Halloween ikke er så vanlig i Norge enda, så trur vi dette tilbudet til barna er noe som forhåpentlig vis tar seg opp år for år.

Julefest hos Gunn og Torfinn

Den 02 des ble hele barnegruppa invitert hjem til Gunn og Torfinn. Langs oppkjørselen var det tent fakler og på trappen sto det nisser og ønsket oss velkommen:-). Tobias og Marthe hadde hjulpet bestemor og bestefar å gjøre i stand. I gangen ble vi møtt av flere nisser og sånn fortsatte det, nisser fra loft til kjeller. Spesielt oppe i tv stua var det pyntet med 100vis av nisser. Både barn og voksne ble veldig fascinert. Spesielt Michelle gikk en ekstra runde og studerte alle nissene. Vi fikk servert både pølser, pizza og pannekaker. Etterpå var det loftet som lokket og ungene storkoste seg. Så ble det kaffe, brus og kaker. Alle hadde det kjempe koselig og vil igjen takke Gunn og Torfinn for en veldig fin og kjempekoselig kveld.

Til slutt vil vi i barnegruppa ønske alle små og store i bygda en riktig god jul og ett fredfylt nyttår.

Anita Jensen

Nytt fra grunneierlag og sameierlaget

Sida i fjor har grunneierlaget lyst ut en ny 3-årskontrakt for elgjakt, og der kom det beste tilbudet fra Marit Hansen sitt lag fra Tromsø. De er dermed inne i sin tredje jaktperiode, så det er tydelig at de trives med å jakte her. Samarbeid med dette jaktlaget har vært prima, sett fra vår side. Grunneierlaget arrangerte den tradisjonelle Elgfesten 20. februar, med god deltaking.

På årsmøtet 11. april blei Martin gjenvalgt som leder, og Ivar og Gunnar Hansen som styremedlemmer. John-Martin og Edmund (Fagerjord) var ikke på valg. I ettertid har Edmund (Fagerjord) solgt Mathisheimen, og er dermed trådt ut av styret. Dermed er varamannen Jan Røssås gått inn som fast medlem i styret. Nye eiere på Mathisheimen er for øvrig Renate Karina og Geir Josefsen. Eierskifte er det også på Åsheim, der Vera Olaussen og Ole Kristian Løkken går inn i stedet

for Lisbeth Berg. Grunneierlaget kunne i år dele ut et utbytte til medlemmene på til sammen kr. 47.000.

Sameielaget, som er styre for felleseiet på fjellet, arbeider med å få i stand formell registrering av de hyttene som ligger i felleseiet, og forbereder ei sak til neste årsmøte med tilbud om punktfeste eller tomtekjøp til hytteeierne, slik at de kan få papirer på eierforholdet sitt. Vi har også meldt inn ei utredningssak til jordskifteretten for å få avklart hvordan gamle rettigheter og bestemmelser står seg i dag. Ellers er det en liten bit av grensen mot Klubvik som er uklar (opp mot Rødfjellet), og vi forsøker å få tatt den saka samtidig. Men ennå er det nok et par års ventetid før saka blir berammat.

Martin

En interessant dom

En tvist mellom to hytteeiere i Inner-Sildvik har nylig vært oppe for Ofoten tingrett. Saka har interesse for alle som bruker veien til Sildvik.

Twisten oppsto i 2009, da eieren av bnr. 34 og 57 satte fram en påstand om at eieren av nabohytta, bnr. 50, som i dag er Lillian Hansen, ikke har rett til å bruke veien over hans eiendom som adkomst til hennes hytte. Veien det er snakk om er den gamle, felles veien til Inner-Sildvik som alle som har ærend der ute har ferdes på. Den har trolig vært i bruk siden 1700-tallet, først som bygdevei mellom Vidrek og Saltvik, deretter som felles adkomstvei for flere hytter i Sildvik, bl.a. den gamle hytta som Gunnar og Toril Hansen nå eier. Bøndene på Vidrek brukte denne veien for å hente fjærsand til støyping og kalktilskudd til høns. Da Riksvei 50 blei bygd rundt 1935, avløste den naturligvis den gamle Saltvikveien. Skråveien ned til Sildvik blei anlagt for å binde de to systemene sammen.

I salgspapirene fra hhv. 1938 og 1940 da de to hytteeiendommene blei skilt ut, står det ingen ting om veirett. I dommen skriver dommer Kirkerud: ”Det er, som nevnt, mulig at alle tok det for gitt at eiendommen hadde veirett til denne bygdeveien på lik linje med alle andre oppsitterne på denne tiden,

og at dette var underforstått også ved overskjøtingen.” Men siden dette ikke er påberopt av partene, går han ikke nærmere inn på det. Derimot går han grundig inn på spørsmålet om det foreligger hevd på å bruke veien. For at hevdsrett skal gjelde, må veien ha vært jevnlig brukt av hevderen i 50 år. Dommeren finner det bevist at den har vært i bruk, både til fots og med bil, i nærmere 70 år, og at kravet til hevdstid dermed er oppfylt. Retten kommer dermed til konklusjonen at ”det er hevdet rett for gnr 81 bnr 50 til å bruke veien som går over gnr 81 bnr 34 og 57.”

I skrivende stund er dommen ennå ikke rettskraftig, idet ankefrist løper. Men blir den stående, slår den fast den rettsoppfatningen vi på Vidrek alltid har hatt: at dette er en felles vei for oppsittere på Vidrek og i Saltvik og hyttefolk i Sildvik. Noe annet domsutfall ville for øvrig ha forundret oss storlig. Men det skal bli interessant å få dette ytterligere belyst i den jordskifteutredningen grunneierlaget har bestilt.

Martin Indregard

USA-tur!

Reisen til USA var lang og slitsom, men så klart absolutt verdt det! Jeg opplevde en haug med ting som jeg aldri trodde jeg skulle få oppleve så tidlig, og jeg vil definitivt tilbake, så mange ganger som mulig!

Reisen begynte i Trondheim, så landet vi i Oslo, deretter Philadelphia og til slutt i Washington. Temperaturen der var helt sinnsyk! På dagtid i tre-firetiden var temperaturen rundt 40 grader i skyggen, og noen av de siste dagene vi var der ble det så høy temperatur som det ikke hadde vært på lenge, og det var veldig nært 50.

Jeg ble heller ikke så veldig brun selv om jeg var der i hele 3 uker,

for det ble til at vi var mest inne når det var så varmt.

Jeg klarte ikke å ligge ute i ro i 10 minutter engang, i hvert fall ikke uten vifte!

De tingene jeg da hadde gledet meg mest til var å feire bursdagen min der, den 4. juli, "The

Independence Day" å få oppleve fyrverkeriet, og å dra til New York, og selvfølgelig all shoppingen. Måtte vel nesten regne med overvekt på tur hjem igjen....

Alt var helt annerledes og utrolig å få se og oppleve. Både maten, gatene, husene, hagene og motorveiene. Alt var selvfølgelig mye større, både med tanke på tingene som er inne i husene, kjøleskap, vask, komfyr osv. var jo hundre ganger større nesten, enn det vi har her.

Og én ting som jeg syntes var veldig merkelig, var at utenfor nesten alle husene rundt omkring, så var det enten to eller tre biler, noen plasser fire. Og jeg skjønner virkelig ikke hva de skal med så mange biler når det er helt vanlige hus med én etasje.

Bursdagen ble feiret den 4. Juli, med ballonger som

faktisk, tro det eller ei, sang, og stilige lys som spilte bursdagssang, og masse fin pynt! Det var noe som lignet ganske mye på en Sweet 16 spør du meg! Bare ikke fullt så stor da.

Shopping ble det mye av, spesielt når jeg hadde en del penger å bruke, og guud så herlig det var!!

Ellers hadde vi ikke så veldig god tid på oss til å gjøre så mye, men jeg regner i hvert fall med å ha vært på noen av de viktigste plassene

Det ble en tur utenfor Det Hvite Hus, tur til New York der vi bodde på Staten Island i 4 dager, turen opp gjennom Upper East Side og jeg fikk se alle lokalene der Gossip Girl har blitt spilt inn,

Arlington Cemetery var vi på, og vi var på Tyson

Shopping Mall (!),

fikk sett

fyrverkeriet på

nasjonaldagen,

smakte

amerikanske

pannekaker, og det

er det beste jeg

noen gang har

smakt (!!!!), og

mye, mye mer.

Turen til New York

var virkelig

høydepunktet!

Siden vi bodde på

Staten Island så

måtte vi jo ta

Staten Island Ferry

over til New York, det tok ca 30 min, og var gratis!

Tenk hvor kjekt det må være for de som bor på

Staten Island da! Vi gikk opp gjennom Broadway,

og my god altså så langt opp det var! Vi gikk i ca 5

timer for å komme oss opp til Times Square, og det

var med ungene da. Vi hadde jo fire dager på oss,

for vi brukte en dag å kjøre dit, så vi hadde to

dager på oss i selve New York.

Dagene gikk kjempeslett, og til slutt var det bare å

dra hjem igjen.. Kunne godt ha tenkt meg å være

der enda lengre og oppleve mer, men det var jo

selvfølgelig godt å komme hjem igjen da, spesielt

til verdens beste venner som jeg hadde savnet noe

forferdelig mye, Anja og Victoria Bruland!

Dette har vært en opplevelse for livet, og som jeg

sa i begynnelsen, så SKAL jeg tilbake!

Rester av hytte i Middagstuva

En fin solskinsdag tidlig i september i år har æ sett mæ ned nesten på toppen av Middagstuva. Godt med ei kvil og en matbit etter å ha traska etter moltebæra. Sjøl om sommaren var våt og kald, dukka moltene opp på haustparten. Nok om det. Auan fell på noen fjøler som ligg i ei bergklipe. De er gamle og morkna.

Ved nærmare undersøkelse rundt omkring finn æ fleire fjøler og deler av et byggverk. Ka er no dette? Fjerne minner dukka opp. Var det ikkje snakk om - sånn omkring 1960 - at ei kvinne fra Narvik dreiv og bygde seg hytte i Middagstuva?

Foreldrene mine hadde gått seg på henne en gong de var på tur til Jollvatnet.

Æ blir sittanes å filosofere. Kem var ho, og korsen kom ho på at ho skulle bygge seg et skjul akkurat her? Det er ikkje få bærer med material som no ligg spreidd rundt omkring i terrenget. Starta ho på Løberget og tok stien opp til Helligdagsvatnet eller

hadde ho funne seg ei anna rute? På den tida var ikkje bilen allemannseige. Stuva ho materialan sine inn i bussen som hadde utgangspunkt på Torget den gongen, eller steig ho på en anna plass? Spørsmålan er mange. Æ leita for å sjå om æ kan finne nåkka meir personlige spor etter henne. Jau

der, i ei klippe mellom noen steina, ligg restene av et par sko. De er rødbrun, av stoff og med glidelås. Var det slike vi kalte polara på den tida?

Æ greier ikkje å legge bort fundering omkring denne dama og hytteprosjektet

hennes. Er det noen av Austavinden sine lesere som veit noe om denne saka? I så tilfelle, ta kontakt med meg på tlf. 99165924 og fortell. Så skal æ bringe det videre i neste nummer av Austavinden.

Rønnaug

Julehilsen fra Øverstua

Tiden flyr og det er snart jul igjen. Jeg sitter og koser meg med bilder og minner fra sommeren på Virak. Selv om været ikke ble slik jeg drømte om, det ble for det meste regn, er det likevel alltid sommer for meg å være i Øverstua. Jeg storkoser meg på Virak selv om savnet etter Oddvar fortsatt er merkbart. Tenk at det er 3 år siden jeg ble alene. Likevel har jeg vært 2 måneder sammenhengende på Virak hver sommer de siste tre årene. Gode venner, naboer og familie gjør oppholdet til fine opplevelser hver dag! Vil benytte denne sjansen til å takke alle på Virak som så generøst deler både av tid, gjestfrihet, fiskefangst og hjelp med "slåtta" gjennom sommeren. Dere er bare helt unike! Også den yngre garde trives på Virak, og ingen har opplevelse av sommer uten å ha vært innom Øverstua hos bestemor. I høst samlet søskengjengen seg for både litt vedlikehold og masse koselig samvær med god mat og drikke – som seg hør og bør. Dette er blitt en høsttradisjon som jeg håper de vil fortsette med. Til og med

været var strålende denne helga, og huset fikk seg noen oppfriskende strøk maling i både rødt og hvitt.

Jeg sender de varmeste hilsener og ønsker dere alle ei riktig god jul og håper at det nye året vil gi oss nye, fine opplevelser.

Og så gleder jeg meg til å treffe dere alle igjen neste sommer.

Med vennlig hilsen
Gunn Wollan Olsen

Skogset

Etter noen år med liten aktivitet og mørkelagte vinduer på Skogset, er det igjen liv og røre der.

Frank Solli med familie kom flyttende fra Storfjord kommune for noen år siden. Familien består av Frank (37), hans samboer Anita Jensen (36), Kevin (6), Sandra (3) og katten Balder (10). Frank er sønn av Lill, datter av Petra og Håkon Kristensen. Etter å ha bodd noen år på Anitas hjemtrakter kom Frank først hit i 2006, og de andre etter i 2007. Frank har vokst opp i Beisfjord, men ville gjerne overta gården på Virak. Her var han mye som barn, og kjenner plassen godt. Han liker å ha plass rundt huset, utsikten og de landlige forholdene. Her er det også god plass for ungene å leke.

Frank kom første gang flyttende til Skogset i 1993. Etter kort tid gikk veien opp til Troms for å arbeide. I starten ukependlet han mellom Virak og Skibotn. Der oppe tok han fagbrev som energioperatør i 1999, det første i sitt slag i Norge. I 1996 fikk han fast jobb i Tromskraft og flyttet oppover.

Frank drev ikke bare med jobbing. Han brukte fritida godt og etter hvert ble han kjent med Anita. Hun kommer fra Kitdalen i Storfjord kommune (Troms fylke). De ble et par og flyttet sammen i 2000. I 2004 ble de foreldre til lille Kevin. Den lille familien hadde lyst å komme til Virak, og retta oppmerksomheta sørover. Frank fikk jobb i Narvik Energi, nå kalt Nordkraft, og dro først. Nå sysler han med vindkraft. Deretter sa Anita opp sin jobb som transportplanlegger i Felleskjøpet og dro etter i 2007. Nå er hun ansatt ved Narvik lufthavn i Widerøe.

Som sagt i løpet av 2006 og 2007 kom familien til Virak. Ikke bare ble det ny boplass, men i 2007 kom også lille Sandra til verden. Barna, som nå er henholdsvis seks og tre år, er to aktive barn. De er svært glad i å være ute. På Skogset har de god tumleplass utenfor huset, men også skogen, fjæra og nærområdene blir brukt. Kevin går første året på barneskolen i Håkvik. Han er kommet i en fin klasse og har fått mange kamerater. Utenom skolen

spiller han fotball, ishockey og går på rulleskøyter. Sandra går på ei friluftsavdeling i Emmenes barnehage. Her trives hun godt. Denne avdelinga er mye ute og bruker nærområdene. Begge barna er med på barnegruppa som møtes på torsdag. Her treffer de barna vi har i bygda.

Da de til kom til Skogset flyttet de inn i det gamle huset etter Petra. Huset bar preg av alle år det har stått der, så noe måtte de pusse opp for å kunne bo der. Etter å ha tenkt litt frem og tilbake har de kommet frem til at de vil beholde huset fremfor å bygge nytt. Som de sier: «Huset har jo historie og sjel». Etter hvert blir de å pusse opp mer samt bygge ut.

Grunnforholdene på Skogset er ikke så bra. Her må det gjøres mer i tilknytning til huset. Så gravemaskinen vi ser på Skogset skal få jobbe. De har allerede planert en del av gårdsplassen for å få ei større plen. De fjernet et av furutrærne, masse røtter og en del våt masse. Så kjørt de på ny masse og gress ble sådd. Her liker barna å leke. Fjøsene som står der i dag skal vekk. Hvis den ikke ramler sammen selv, blir de å rive den. Her tenker de å lage ei driftsbygning for å lagre redskap, holde på med ved og kanskje skru litt. Tiden vil vise. Hytta som står noen hundre meter lenger inn for huset, Stoltenberghytta, har de kjøpt. Den kan supplere med overnattningsplass. For ikke lenge siden bodde de en måneds tid i den mens de pusset opp badet.

Frank, Anita og de to barna tar seg gjerne en tur i

skogen eller fjæra, sommer som vinter. På vinteren blir det turer til skogs for å hente ned brensel. Da blir lavvoen satt opp og bål blir tent. Gjerne ved ei islagt myr slik at barna kan gå på skøyter. Familien har funnet seg til rette på Virak. Her tenker de å bo fremover. De har sansen for det landlege samtidig som veien til Narvik ikke er lang. De vet også om andre som kunne tenke seg å bo på

Virak.

På spørsmål om det er noe de ønsker for bygda, kommer det spontant: «Sykkel- og gangsti og bredbånd!»

Austavinden ønsker familien på Skogset en god fortsettelse og ei god jul!

Katastrofe (i redaksjonen)

Onsdag 3. november var katastrofen et faktum. Vårt politidistrikt; midtre Hålogaland, avholdt da politiets årlige nasjonale øvelse dette året. Denne dagen ble «Øvelse Tyr 2010», en stor katastrofeøvelse, avviklet, og mange instanser fikk brynet seg. To av redaksjonens medlemmer ble i større eller mindre grad involvert. Ingebjørg var i beredskap i tilfelle hun ble ringt inn i regi av kommunen. Hun skulle være med å sørge for hus, mat og omsorg til personer som var rammet av ulykken. Undertegnede, Torgunn, var på jobb i akuttmottaket ved Narvik sykehus. Tilfeldighetene gjorde at jeg hadde dagvakt og var satt opp som kòordinator (KO) denne dagen.

Klokka gikk og ble rundt 09.40 før vi hørte radiosambandet begynte å gå. Oppmerksomt fikk vi med oss at det hadde vært ei togulykke på Bjørnfjellstasjon. To tog hadde kollidert, og det ble antatt at over 90 personer var skadd, kanskje mer. Det hadde også vært røykutvikling. Det ble ropt opp ambulanser, legevaktslege i Narvik og mottakelsen med anestesi. Jeg kvitterte først og ga beskjed om at vi skulle ordne med anestesipersonell. En anestesilege, en anestesisykepleier og intensivsykepleier ble kledd opp og utstyrt før de dro med ambulanse til skadestedet. Samtidig som vi fikk melding over sambandet, gikk det ut ei trippelvarsling. Det vil si at politi og brann ble varslet samtidig som ambulanse (og legevakt og mottakelsen). 110-sentralen varslet kommunen som satt igang sin katastrofeplan.

Det skal sies at øvelsen var varslet i forkant. Dette fordi den var så stor at en snarlig kollaps kanskje hadde vært realiteten om ikke berørte instanser hadde visst om den. På den måten har alle mulighet til å gjennomgå sine rutiner og forberede seg. Alle avdelingene på sykehuset har egne rutiner de skal følge. Vi i mottakelsen har nummererte kort vi

innretter oss etter.

Jeg kontaktet videre kirurgisk overlege, som vedtok at katastrofeberedskapsplanen skulle settes igang. Videre personell på sykehuset ble varslet gjennom å slå traume- og trombolysealarm. På den måten får vi tak i mange sentrale personer kvikt. Disse personene har sine respektive de skal varsle samt gjøre klar sine avdelinger.

Min oppgave som kòordinator innebar å være bindeledd mellom katastrofeledelsen ved sykehuset, som etablerte seg i mottakelsen, og AMK-sentralen (113-sentralen i Harstad). Vi hadde noen timer på å gjøre oss klar siden skadestedet var langt avgårde. Mine kollegaer i mottakelsen ringte inn sykepleiere i mottakelsen og ambulansepersonell, samt gjorde avdelinga klar.

På skadestedet ankom første ambulanse fra Bjerkvik etter 25 minutter. De måtte vente ytterligere 20 minutter til skadestedet var sikret av brannvesen. Fordi det var en øvelse og ikke ekte katastrofe, var toglinja i nabosporet fortsatt i drift. Der gikk ei kjøreledning oppe i lufta med 16 000 volt i. Den måtte alle aktører holde seg langt unna, og dette gikk heldigvis bra. På skadestedet ble pasientene vurdert og prioritert av helsepersonell. Livreddende tiltak ble igangsatt før de ble sendt til avgårde til sykehuset. Noen ble også sendt til UNN Harstad.

Etterhvert tok jeg imot meldinger om de første pasientene og deres tilstand. Dette var tre hardt skadde som kom med Sea King'en. Etter dette ballet det bare på seg. Tilsammen kom det 20 relativt hardt skadde pasienter. Mine kollegaer tok imot pasientene, registrerte de i ei loggbok og i datasystemet, og ikke minst merket de. Det gikk relativt fort igjennom mottakelsen og i stor grad til intensiven og operasjon.

Telefonpågang, pårørende og media ble sluset unna ved hjelp av sentralbord og personell fra ambulerende team (tidligere kalt psykiatrisk beredskapsteam). Likevel ble det ganske folksomt etterhvert. Foruten alt helsepersonell og katastrofeledelsen, hadde politi og ambulerende team sine utsendte som drev egen registrering av pasienter og pårørende.

I denne øvelsen ble det lagt mindre vekt på behandling og større vekt på logistikken. Både på skadested, mellom skadested og sykehus, og innad i sykehuset. På Bjørnfjellplataet var det rundt 350 personer i aksjon denne dagen. Blant annet mannskap fra brann, politi, hovedredningssentralen i Bodø, redningstjenesten i Kiruna, sivilforsvar, Røde Kors, Norsk Folkehjelp og helsepersonell. Foruten om ambulanser, deltok helikopteret fra UNN Tromsø og Sea King'en fra Bodø, begge med helsepersonell. Tredve instanser deltok denne dagen.

På en dag som dette må vi selvfølgelig ta oss av ekte pasienter også. Og de uteble ikke! Da vi var godt i gang med øvelsen fikk vi seks pasienter relativt tett. På en av pasientene kjørte vi traumealarm. Det vil si at traumeteamet ble samlet opp i det hele. Da satt spillstaben i Harstad øvelsen litt på vent for vår del. Traumepasienten ble ivaretatt og øvelsen ble satt igang igjen.

Ved UNN Narvik har vi nettopp fått oppdatert katastrofeberedskapsplanen. Den fikk vi testet ut denne dagen. All evaluering er ikke ferdig enda, men en slik øvelse vil gi bakgrunn for justering og forbedring av planen. En slik katastrofe skjer uanmeldt, dag som natt, sommer som vinter. Ved en ekte katastrofe vil vi aldri kunne forutsi alle aspekter, men det blir viktig å ha planer og utstyr på stell. Som et apropos har noen av mine kollegaer opplevd Vassdalsulykka i 86'.

Torgunn

Når det blomstrer...

Våren er sein her nord, - nesten så vi trudde det gikk rett over fra vinter til høst.

Men makalaust nok, i Narvik kommunes gartneri der fikk de det til å gro som alltid før. Ho Anita med sin hær, de er beundringsverdig og absolutt verd den prisen de er tildelt. Blomsterprakten i vår by er nok den vakreste, - og som vi kan skryte av og allikevel være ærlig.

Nytt av gammelt

Av gamle tøvde ullgensra syr æ votta som gir varme hender i vinterkulda. Ta med gammeldgensern eller kom og ta en titt på de vottan som allerede er laga.

Rønnaug Indregard
Vidrek 113, 8520 Ankenesstrand
Tlf. 99165924 E-mail
rindre@online.no

Julefest

**Julefesten på grendehuset holdes 28. desember kl 17.00
Ta med nissepakke til de yngste og matfat til alle.
Hjertelig velkommen alle og enhver!**

Smånytt fra Husflidsgruppa

Husflidsgruppa har nå holdt det gående i snart to år, og har fast møtedag annen hver tirsdag fra kl.18.00 og utover kvelden. Vi er en flott gjeng med jenter på 10-12 stykker som møtes fra først i september og ut april. Alderen er jevnt fordelt fra minstemann på et halvt år og oppover. Den eldste som har vært innom er over 80 år.

Det har vært intern kursing i toving og hakking. Opplæringen blir gitt internt av de som har erfaring i gruppa. Idéer utveksles og en inspireres av hverandre. Vanskelige mønstre blir løst ilag, til og med på engelsk. Det er flott å kunne gi hverandre veiledning da noen har mer erfaring enn andre med håndarbeid. Praten går livlig og kaffekanna står på bordet. Litt smågodt til kaffen kommer også frem. Vi har arrangert egne kafèer og vært med på messer som grendelaget har arrangert. Den siste messa var en stor suksess.

På nyåret kan det bli aktuelt med kursing i nupereller og pjonning, gamle håndarbeidsteknikker som kan bli artig å lære seg.

MEN, er det noen som har behov for lester, votter, luer, pannebånd, sitteunderlag mm., så er det bare å ta kontakt med oss, for det finnes alltid noe på lager.

Vi er en trivelig gjeng som møtes og det er plass til flere! Stikk innom en tirsdag for å ta en kopp kaffe sammen med oss og se hva vi holder på med.

Husflidsgruppa v/Anita Ravn

Nye naboer i bygda

På Bakken er det skifta husfolk. Liv og John Martin er flytta til Ankenes. Yngstedattera Britt Oddveig med samboer Rolf Magne Carlsen og deres datter Natalie på 9 år er nå bosatt i huset. Med seg har de sine snille hunder, Lady og Boss. Vi gleder oss over de unge innflytterne og ønsker dem hjertelig velkommen!

Havet skjuler mye rart

Det har han Osvald nå erfart. Tradisjonen tro satte han sine flyndregarn og gledde seg til et skikkelig ferskfiskkalas. Det er så rart med det første garnsætte når sommaren har kommen her hos oss.

Så hadde vi liksom fått smaken på delikatessen. I august venta vi sørannafolk som just ikke er forvent med den slags. De trur jo at 3-dags gammel fesk kalles "ferskfisk". Nu skulle vi liksom by på nydreggen flyndre som sprella nærmest heilt til kokevannet.

Så kom fangsten til gårds. Der blei æ ståanes å myse på en nåkka uvanlig skapels i båten. En fesk – ja, ja – med stort hau og digre vænga, kjæftn på unnersia som på en hai, auan sprengt ut som på en auår, kraftig nakkeparti. Før øvrig lignament på normal middagsmat, men han smalna av og blei tel en tråd av en hale på 30 – 40 cm. Slimåt og ufyselig. Min bedømmelse av skapningen: ikkje innbydanes til å førtære på middagsbordet. Husets overhode gikk til fotografisk bevarelse, men det va absolutt den einaste hygga vi hadde med den fangsten det.

Denne såkalte "fesken" blei jo behørig omtalt blant de fleste vi møtte, men "barnets navn" hadde ingen klar beskjed om. Tanken vårres var å la de lærde i Trpmsø få gi sin uttalelse. Men som så mangt anna kom han Agnar i Holtvika med løysinga på strak

m: - det var ei HAVMUS. Den hadde han gjort sækjent med så der rådde det ingen tvil.

Ja, mus i diverse varianter har vel de fleste opplevd på sin vei, - heldigvis i mindre format, men desto større i antall.

Personlig takka æ før at vi har vært spart før museår med dennan sorten. Da hadde i hvert fall Ofotfjorden ikkje blitt besøkt av oss.

Ingebjørg Eilertsen

Hilsen fra Kvaløyvågen

God jul og godt nytt år ønskes fra Jostein, Anders, Håkon, Viktor, Aina og Frank - Arne i Kvaløyvågen!

Virak grunneierlag innbyr til

ELGFEST

LØRDAG 5. FEBRUAR KL. 17.00

Årsmøte i grunneier- og sameielagene holdes
SØNDAG 20. FEBRUAR KL. 18

Virakglunt som kafevert

I Kjeldebotn har de Kaia kafé.
Men den blei som mykje anna lagt ned.

Her en dag i september sto det på trøkken:
Nå skulle han Håvard freste løkken.
Han innbød til fest:
Kom. vær vår gjest.
Her skulle det feires
og Kaia beleires
av kjentfolk og fremmen, og flagge sku heises.

Og bilde av ”glunten” – det kjentes vi me.
Han ligna på far sin, - inga tvil om det.
Så kæm va nu han?
Jo, det va han Johannes, -
den velkjente nabo som mange minna kan dannes.
Der fantes i den tid den største søskenflokk.
Ho Synnøve stelt hus og den flotte ”ungeskokken”.

Men tia har gått og han Håvard e nåkka te kar, -
egen familie og er blitt svigerfar.
Nu starta de sammen som kompanjong
i lag med kone og datter så fin og fjong.

Starter med en fest

De ønska nu alle velkommen til Kaia.
Menyen e valgfri, - kanskje nåkka med papaja?
Vi må jo støtt opp nå det e ”våre egne”,
og ikkje vent å bli særdeles innbedne.
Ta turen til Kaia og smak nåkka godt!
Det trengs jo iblant å nyte nåkka flott.

IE

Fra naustdøra

Det blir en kort en fra naustdøra i år. Ikke det at vi ikke har nok å fortelle, men noen høydepunkter har det jo vært.

Det har som sedvanlig vært aktiviteter i ”Vengen” i form av sosialt – selskaper og andre aktiviteter. I mai kom Hildringstimen på sjøen igjen. Som vanlig gikk dette på skinner – bokstavelig talt. Vi har fått et nytt venne-kystlag på Hamarøya, og dette freske gjenget var med på både oppsett i fjor, og utsett i år. De jobber nå med å skaffe seg egen stor nordlandsbåt. Det skal bli morsomt å få besøk av dem sjøveien.

Islutten av juni var Hildringstimen som vanlig med på Vestfjorasilasen. Det ble ingen gode plasseringer denne gangen, men det var plassering god nok å logge 16,9 knop på turen tilbake til Skarbeget etter regattaen. En kuling i ræva gjorde turen til en (skrekkblandet) frydefull tur for de som var med! Så var det Forbundet Kystens Landsstevne i Gratangen da. Skipperskapet var i England på ferie disse dagene, men Narvik Kystlag representerte oss godt der oppe.

Stornaustet har også fått seg en runde med arbeid. I tillegg til siste runde med tjærakosten, har det vært swing på gravemaskinen med nedgraving av septiktank og vannledning, slik at besøkende gjester kan nyte friskt vann i porcelainet for sitt fornøden. Det er de tre nederste meterene av svalgangen som har blitt bygget inn og isolert.

Til våren blir det å komme seg i skogen for å hente mer osp til å fortsette på grindvorren. Den lille stubben som ennå ikke er kommet ned på leira har allerede gjort god nytte for seg. Der har vi lagt åt på floa for å lempe av ballaststein før båten går opp på skinnene.

Nå er det førjulstid og styr med julebord og den slags. Kundene er takknemlig, og vi bør nevne Scania, som i år har besøkt oss for tredje år på rad.

Vi ønsker alle ei riktig fredelig høytid!

Hilsen Sølvi, Anders og jentene

De gamle slektene på Vidrek

Mens vi heldt på med den siste grensegangssaka var vi mange som leste i utskiftingsforretninga frå 1845, der utmarka på Vidrek blei fordelt på nytt. Mange har bra oversikt over slektene etter 1845 og – ikkje minst – utskiftinga i 1865. Men korsen var det før 1845?

Eiar	Eiarform	Størrelse:	Eiendommen blei representert av:
Handelsmand Mosling Fagernes	privat eiendom	14 4/5 mrk (=1/5 våg)	Handelsmand Mosling, Fagernes, eier
Ingebrigt Olsen	privat eiendom	14 4/5 mrk	Ingebrigt Olsen, Vidrek, eier
Ole Johnsen	privat eiendom	1 p. 2/5 mrk (= 3/5 våg)	Gabriel Nilsen, Håkvik for den mindreårige Ole Johnsen
Enka Maren Pernille Christensdatter	bygset av Staten	1 våg	Handelsmand Mosling (laugverge)
Enka Ellen Leth	privat eiendom	1 våg	Ole Harr, Trældal (som også var utskiftningsmann)

Ka betyr dette? Vidrek besto av 3 våger land, der 2 var heile og udelte, men representert av utabygds folk. Den siste våga var delt i 3 ulike stor delar, og berre 1 av eigarane bodde her (Ingebrigt Olsen). Korfor var Mosling ansvarlig for 2 gårdar? Ka var historia bak alt dette?

Eg kom til å minnes at bestemor mi, Gjertine, fødd i 1868, ofte brukte å seie: ”Enn det gjekk ut med de gamle slekten på Virekk”. Ka meinte ho med det? Ka var sammenhengen mellom de gamle jekteskipperslektene på 1700-tallet og jordeieran i 1845? Eg begynte å grave i historia for å prøve å finne ut sammenhengane.

1700-tallet på Vidrek

I år 1700 var heile Vidrek eigd av berre en eiar, Peder Pedersen Braad, som kom til Ofoten fra Salten for å bygge Evenes-kjerka, men sida gifta seg med Karen Hansdatter på Vidrek, som var fødd og oppvokst her. De fikk minst 7 barn. Sønnen Mogens Pedersen tok over gardsdrifta rundt 1710. Han gifta seg med Ane Axelsdatter frå Framnes. Mogens var en drivandes kar. I tillegg til å drive all jorda på Vidrek, det vil i den tid seie jorda mellom Hågen (Sølvi Øgsnes) og Gjerdhågen, slo han seg opp som jekteskippar med egne jekter som frakta fisk og andre varer til Bergen.

Mogens omkom trulig i et jekteforlis i 1742, og enka Ane delte ei tid etter gården mellom de 3 sønnene Peder, Axel og Hans Mogensen. Jorda blei delt i de 3 jamstore vågene vi kjenner heilt opp til i dag. Peder bodde på Mellavåga, Axel på Nervåga

og Hans på Øvervåga. Alle tre brødrene gifta seg med jenter som direkte eller indirekte kom fra Aas-slekta på Bjelgam. Husa de bygde seg sto omtrent der Mellastua, det gamle Kongsbakkhuset og Øverstua står i dag.

Mogensen-brørne dreiv stort med jektefart og gjestgiveri i siste halvdel av 1700-tallet. Vidrek hadde ei rik blomstringstid desse åra, og Mogensen-karan var ei tid blant de rikaste i Ofoten. Men så begynte det å komme problem, av varierende slag. Først hos Axel Mogensen på Nervåga. Kona Margrethe døde i 1764. Axel gifta seg på nytt med Maren Christine Pedersdatter Rodhe og fikk ei datter, Margreth Kristina. Men så døde Axel sjølv i 1771 (50). Enka Maren gifta seg i 1772 med en rik jekteskipper sønn fra Liland, Henrich Mejer. Men jektbruket gikk i stå, og noka av jorda overlot de til Peder, uvisst korfor. En sønn døde som spebarn, dattera Margreth Kristina gifta seg med søskebarnet Hans i Mellastua og flytta til Beisfjord. Ingen etterkommar etter Axel blei boande på Vidrek.

Peder Mogensen på Mellavåga var den av brørne som gjorde det best i jektefarten. Han var gift med Øllegård Aas fra Bjelgam. De fikk 6 barn. Men den eldste sønnen, Mogens, døde tidlig. De to neste, Knud og Peder, kollsigla og omkom på Skjomen i 1771. Yngste sønnen Hans flytta til Beisfjorden. Da Peder Mogensen døde i 1780 (65) blei det dattera Anna som førte jektetradisjonen og gården vidare. Ho gifta seg med faren sin høvedsmann, Ole Knudsen fra Herjangen, en dyktig og energisk kar.

Men Anna døde i 1784 i si første barselseng. Dermed blei det ingen etterkommar på Vidrek etter Peder heller.

Hans Mogensen på Øvervåga gifta seg med den 20 år yngre Gjertrud Axelsdatter fra Nygård. De fekk ingen barn. Dermed var det gått ut med heile Mogensen-slekta på Vidrek.

1800-tallet

Men livet gjekk vidare. Då 1800-tallet starta bodde desse på Vidrek:

På Nervåga hadde Maren og Henrich Mejer fått ei dotter, Pedernille, i 1779, men ho døde ung. Henrich døde i 1802 og Maren i 1804. Det meste av Nervåg-jorda blei i starten av 1800-tallet overtatt og drifta av Ole Knudsen i Mellastua, og noen av hans barn og etterkommera hamna med tida på denne våga. Det gikk slik til:

Yngste sønnen til Ole, Ingebrigt Olsen (f.1797), overtok 1/5 av Nervåga, trulig den delen som Sølv og Anders Øgsnes no eier. Ingebrigt gifta seg ikkje, så vidt eg veit. Han dreiv gården i mange tiår, og som nemnt var han den einaste vidrekmannen som var med på forretninga i 1845. I 1856 selte han gården til Gabriel Axelsen på Elvegård, som året etter selte den vidare til Ole T. Hansen fra Saltvik. Forklaringa på korfor Ole kjøpte denne jorda finn vi i historia til ei av døtrene i Mellastua.

Eldste dattera til Ole og Anna Maria, Anna Pernille (f.1789), hadde gifta seg med Johan Larsen på Skjomnes. Ei av deres døtre heitte Karen, og ho gifta seg med Ole T. Hansen. Gjennom mor si hadde altså Karen interesse i den jorda som morbroren hennes, Ingebrigt, hadde drive på Vidrek.

Yngste dattera til Ole Knudsen, Øllegård (1798-1843), gifta seg med Jon Nilsen i Håkvik, og fekk med han 9 barn. To av dem overtok med tida jord på Vidrek. Først ute var sønnen Ole Johnsen (1821 – 1855). I 1845 var han eiar av 3/5 av Nervåga, men sida han berre var 24 år og umyndig etter loven den gongen, var Gabriel Nilsen fra Håkvik representant for han under jordskifteforretninga. Ole gifta seg seinare med kusina si fra Lenvik i Bogen, Elisabeth Hansdatter, og de slo seg ned i Nervåghusa. Ole omkom under vedkjøring i Krådalen. Elisabeth gifta seg opp att med Andreas

Hansen fra Kleiva i Bogen, og de to blei opphav til familiane Kongsbakk og Indregard.

Den siste femdelen av Nervåga gjekk til søster til Ole Johnsen, Ingeborg Lavina Johnsdatter (1826-190?), som også var datter til Øllegård. Ingeborg gifta seg med Martinus Berg Pedersen fra Herjangen. De overtok den jorda som i dag er Bakkan. I 1845 satt handelsmann Statius Mosling som eiar av denne jorda. Korsen han var blitt eiar, og ka tid Martinus Persa og Ingeborg kjøpte gården, veit eg ikkje (kanskje noen andre veit det?).

Dermed ser vi at alle delane av Nervåga kom tilbake til vidrek-ætta folk gjennom kvinner som stamma frå Mellastua og Ole Knudsen.

Mellavåga

I 1801 var det Ole Knudsen i Mellastua som var ”den store mann” på Vidrek. Han dreiv jektefart sammen med Mentz Klæboe på Øvervåga, han fekk gjestgivarbevilling i 1784, og han hadde mange styrmenn og tjenarar i sitt brød. Etter at Anna Pedersdatter døde, gifta han seg oppatt med Anna Marie Axelsdatter fra Taraldsvik. De fikk 7 barn. To døtre er nemnt under Nervåga, og dattera Kirsten gifta seg med Ole Harr på Trældal. Men etter århundeskiftet blei det magrare tider. Uår, krig og forlis i åra 1807-1815 ødela jektebruket, og konkurransen frå blant andre Mosling på Fagernes var hard. Da Ole døde i 1812, overtok sønnen Knud Olsen Aas (1792-1839) drifta og avviklinga av jektebruket. Før 1820 var jekte-æraen heilt slutt på Vidrek. Knud var først gift med ei Birgitte Hansdatter, men blei enkemann. I 1836 gifta han seg på nytt med enka Ellen Leth (1791-1864) fra Rånelv, som hadde med seg 9 barn frå første ekteskap, mellom dem Hans Ravn som seinare overtok Mellastua. Knud og Ellen rakk å få sønnen Barthold (Knudsen) før Knud omkom i et forlis på fjorden i 1839. Og sammenhengen i at Ellen i 1845 brukte Ole Harr som sin stedfortredar ligg i familieforhold: Ole Harr var svigerbror til Knud.

Øvervåga

Etter at Hans Mogensen døde, gifta Gjertrud seg i 1791 med skippar Mentz Klæboe (1745 -), som i mange år dreiv 2 jekter sammen med Ole Knudsen. Etter at Gjertrud døde, gifta Mentz seg i 1807 oppatt med Maren Pernilla Christensdatter. I folketellinga i 1801 er ho oppført som ”tjener, 33

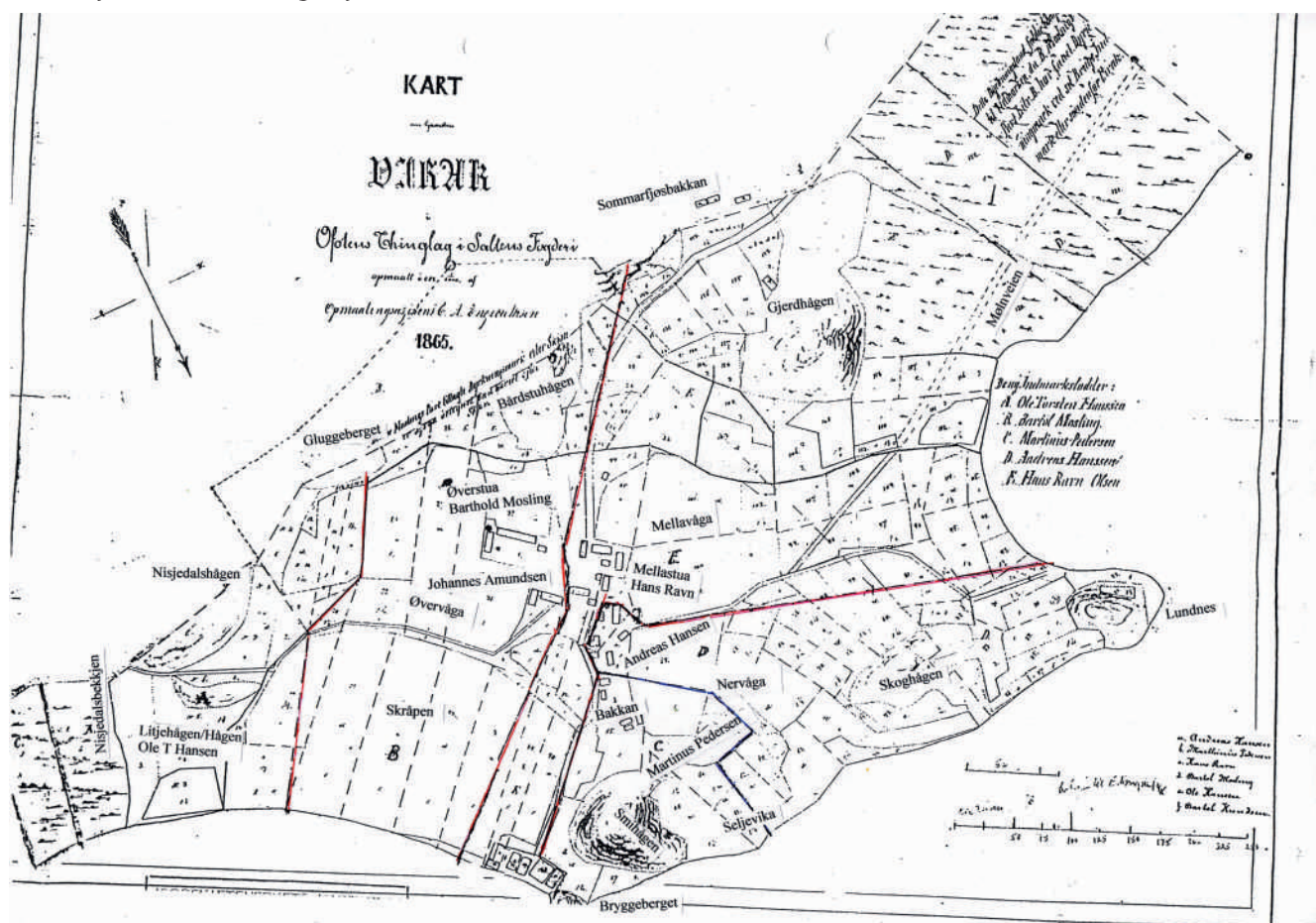
år'' på nabogården Mellastua. No blei ho husfrue i Øverstua. Maren overlevde Mentz, og i 1813 gifta ho seg på nytt med Johannes Tostensen, som ho også overlevde. I jordskiftesaka i 1845 var det handelsmann Mosling som representerte Maren Pernille. Trulig var ho då kommen i gjeld til Mosling, som seinare overtok gården og ga den til et av sine fire barn, Barthold Mosling, som bodde i Øverstua i bortimot 20 år før han emigrerte til Amerika, men kom tilbake. I 1900 var han kårkall på Øvervåga, som han leide ut.

Som en konklusjon: Vidrek hadde på 1700- og 1800-tallet problem med 'slektenes gang'. Barnløyse, barnedød og ulykker er noka av

forklaringa. Mogensenslekta forsvann heilt rundt 1790. Og i 1801 var det ingen av de 6 voksne oppsitterane i bygda som var barnefødd på Vidrek. Det samme var tilfelle ved folketellingane i 1865 og i 1875: alle voksne var tilflytta bygda. Mest 'innfødd' var Hans Ramn i Mellastua, som kom hit som 11-åring. Og selv etter Ole Knudsen var det berre på Bakkan og i Hågen det fans aner igjen utpå 1800-tallet.

Så bestemor Gjertine før i nokka med sitt "Enn det gjekk ut med de gamle slekten på Viræk."

Martin Indregard

Kart over innmarka på Viræk fra 1865. Våginndelinga markert med rød strek. Navn lagt inn av meg.

Litt om Vidrek som jekteleie og gjestgivergård

Vidrek var betydelig for handel og jektefart i Ofoten gjennom fire generasjoner. Her er en kort oppsummering av denne betydningsfulle historien for gården.

Når man snakker om jektebruk, er det greit å vite litt om hvordan denne forordningen fungerte. Å drive jektebruk var jevngodt med å være bemidlet. I tida før amtmann Ove Schelderup la fram jekteartiklene (1739), var dette en aktivitet som var

mer eller mindre monopolisert blant geistlige. Allmuen, og etter hvert andre mektige personer begynte å irritere seg over at prestene brukte mer tid på å erverve seg rikdom, enn å tjene herren og folket. Et svar på dette ble altså jekteartiklene, som

Ei lita jekt med tørrfiskfarm på tur til Bergen. Slik kunne det nok se ut når Ole stevna ut Ofotfjorden

fra 1739 forbød geistligheten å drive jektebruk. Dette ble selvfølgelig omgått en stund, ved at det var prestenes sønner som overtok, for derved å holde rikdommen i familien. Disse hadde som regel også ervervet seg makt i posisjoner som lensmenn, handelsdrivende med mer.

Jekteartiklene skulle understøtte den eldgamle ordningen med bygdefar, der jekteskipperen (jekteeieren – ikke til å forveksle med den som fører jekta) og håseten (den som hadde varer å føre til togs) hadde gjensidige forpliktelser. Skipperen skulle holde jekt, og se til at den var i stand, samt føre håsetens forretninger i Bergen. Håseten på sin side skulle sørge for mannskap til turen og til vedlikeholdet – oppsett og utsett. Med andre ord – gårdene rundt et bygdefar ”soknet” til dette jektebruket, og de hadde således både plikter og nytte av dette. I Ofoten var det lenge bare tre jektebruk: Tjelde, Bjelgam og Liland. Senere også Vidrek, Nygård, Herjangen. Etter hvert som disse falt bort, kom Moslings bruk på Fagernes. Jekteskipperen hadde stor makt, og var ofte mer ansett som jekteeier, enn i sitt presteembede. Et par eksempler på dette har vi fra Hamarøyprest og jekteskipper Nils Schjelderup, som med egne ord uttrykker det slik:

”Det jeg er provst, har jeg intet for, det jeg er Præst, har jeg kun lidt for, men det at jeg er Skipper, det har gjort meg til Mand”

– og videre – da mannskapet ikke ville sjøsette den ei dårlig og makkspist jekta, da de anså den som for dårlig;

”Jeg er jeres Prest, da skal I høre mig; Jeg er jeres Prost, da skal I adlyde mig; men som jeres Skipper

befaler jeg!”

Jektebrukene på Vidrek

Men til jektebruket på Vidrek. Den unge kirkebyggeren Peder Braad Pedersen kom fra Salten til Evenes da presten Madz Homle fikk satt i gang sitt nye kirkebygg. Denne ble tatt i bruk i 1677, og Peder fant seg ei Vidrekjente i dattera til Hans Hansen som bodde der (telling 1667). Hennes navn var Kirsten Hansdatter. Hans brukte 1 ½ våg av gården, som da var delt i to. Peder Toresen het den andre brukeren, som også hadde 1 ½ våg.

Vi har indikasjoner på at Peder også hadde jekt, men skikkelig dokumentert er imidlertid jektebruket til hans sønn, Mogens Pedersen. I 1701 er han allerede i gang med jektebruk på Vidrek. I tillegg til jekta har han også 1 slagbåt (større enn fembøringen), to komser (flatbunnede føringsbåter, litt større enn fembøringen), en fembøring, to åtringer og flere mindre båter. Etter hans død er det naturligvis hans sønner. Alle tre tituleres som jekteskipperer, og seilte på Bergen med to jekter og ei småjekt – en tendring.

For å gi en pekepinn om hvilke fraktesbåter vi snakker om her, kan det sies at jektene som ble bygget i Ofoten var på 30-50 lester (1 leste er 66-67 våger. Ei våg tørrfisk=18kg). Ei slik jekt ble ført av 11-12 mann – ofte håsetenes sønner og drenger. På Vidrek blomstret det i denne tida, men vi vet at det ikke bare var lykkelige tider. Hans Mogensens jekt forliste i 1741 – sannsynligvis med tap av både folk og gods. Dette kunne ofte være ruin for brukene, uten at vi vet at det var tilfellet her. Vi vet imidlertid at Mogenssønnene ble tidlig opplært i jektesegling - for Hans var nemlig bare 18 år da han forliste! Det KAN ha vært farens jekt, men jekta er omtalt som om Hans er eieren.

”Mogenssønnene” er ennå et begrep blant den eldre garden på Vidrek. Jeg husker ennå at Albert Olsen snakket om Mogenssønnene. ”Det var driftige karer!”. Alle disse ble godt gift inn i de rikeste jektefamiliene i Ofoten, som Martin skriver i sin slektshistorie her. Da Mogenssønnene var borte, var det altså laplappelensmannsønnen, Ole Knudsen, som overtok. Han hadde vært styrmann for Peder Mogensen, og nå svigersønn – gift med Peders datter Anne.

På slutten av 1700-tallet ble brennevinshandelen

underlagt nye lover. Man måtte være gjestgiver for å få selge. Det løste Ole ved å søke gjestgiverbevilling på gården Vidrek. Dette fikk han i mai 1784.

Han var også blitt enkemann på den tida. Sin nye status som gjestgiver krevde nok sitt, og allerede i oktober samme året ber hans nye tilkommende svigerfar til stort bryllup på Nygård. Mottakeren av innbydelsen er en annen rikmann og jekteskipper i Ofoten – Knud Aas på Liland:

”Høist ærede fornemme Venn

Monsr=A a s:

Da det har behaget den allerhøieste at Indstifte En Hellig og Kierlig Egteforening imellem min Kærre datter Iomfrue Anna Marie Nygaard og Enkemannen Olle Knudsen Wirach, agter vi samme at fullbyrde i Ankenes Kierke. Thi Indfader herved min og min Kærestes ydmyge Bejæring til ærede Ven at de vil behage os med deres fornemme nærværelse at forhielpe dem og forene derres bønner med vorres at derres Begyndte Egteskap maae blive af Gud velsignet Til derres timelig og Evig Lyksalighed. Og edter forrettet gudstieneste at være følgaktig Til mit huus med andre Kiære venner, at tage Til takke med en Ringe Tragtemente, Efter huses Leylighet Da De Behager at indfinde Sig dagen tilfaren her paa Nygard, for saadan derres ærre og tjeneste ønsker vi ald behagelig Lejlighed at giengælde –
Nygaard d. 29de octobr

1784

*Forbliver med Estime ærede
vens tienesteskylldigste
tiener
Iver Ediesen Lech”*

Vi ser at livsførsel og omgangsformer handelsherrene i området var sterkt preget av overklasse – kanskje spesielt i tiltaleformer og formaliteter, slik som i denne bryllupsinnbydelsen fra Ole Knutsens tilkommende svigerfar, Iver Edisen Lech. Oppgangstider i fiske og handel hadde gitt plass for enda et jektebruk på Nygård, som Lech drev.

Spirituell i ordelag er også Ole når han utsmykker jekta si, Emanuel. Det var vanlig å skrive et vers på akterspeilet bak vengen (huset) på jekta. Ordene som prydet Emanuels hekk var som følger:

Emanuel jeg heder

Ole Knutsens gjestgiverbevilling fra 1784. Kopi fra statsarkivet.

*Efter Brødet jeg leder.
Til Bergen jeg mig agter
og hjem jeg mig akter
Gud føre mig vel*

I 1786 får han også kongelig skjøte på ½ våg på Vidrek. Resten av gården er prestebolsgoods, kirkens og kongens – med andre ord fremdeles bøgsel. Vi vet også at Henrik Mejer på Vidrek er titulert jekteskipper ei stund, men har ikke videre dokumentasjon på omfang og drift.

Da Ole dør, er det sønnen Knut Olsen Aas som overtar. I skiftet finner vi store rikdommer, og blant dem, også et jektenaust i Saltvika.

Imidlertid var de tidlige 1800-årene nedgangstider med napoleonskrigen, engelsk blokkade av norskekysten, og store uår. Det går raskt nedover med Knuts jektedrift, og da han druknet på sjøen i 1839, opphørte jekte- og gjestgiverdrifta på Vidrek.

Anders Øgsnes

Ta din åre fatt!

Forbundet kysten har lansert en kampanje for å folk til å bruke robåten. Narvik Kystlag tar fatt lokalt, og vi ønsker å fremmekunnskapen og gleden med det å ro. Og hvor er det mer naturlig å lære ungene dette enn i Vidrekfjæra?

Da Kystlaget sammen med Ofoten Friluftsråd i 2003 fikk i gang valgfaget "Kystfriluftsliv" for ungdomstrinnet i Ankenesskolen, ble vi klar over det sørgelige faktumet at unger i dag ikke lærer seg å ro – I en kommune med anker som kommunevåpen, og i et fylke som har fembøringen som sitt fylkesvåpen!

I juni gikk Kystlaget sammen med NOT, og arrangerte ro-dag for unger. Vi inviterte folket til Stornaustet, der vi hadde gjort klar båder og oppmerket roløype med blåser. Ungene fikk prøve hamling og roing, og mottok sine roknapper – et pin som bevis på sine nyervervede kunnskaper. Hele 30 mennesker var møtt opp med stort og smått

– en allerså liten suksess. Dette skal vi gjenta til neste år!

- Anders

VIDREK HAVN

Det gamle problemet med hamneforholdan på Vidrek er no et tilbakelagt stadium. I år har området rundt Gardsgrunnen to gang blitt tatt i bruk som ankerplass for malmbåta i 150.000- tonnssklassen.

På bildet ser vi MS Daphne, som låg der ei vekke i februar, og som for øvrig fikk æra av å hente jubileumslasta da LKAB passerte en milliard tonn eksportert malm over

Narvik! En milliard tonn – er Sverige blitt mindre! Men kanskje er det no på tide å kjenne si besøkelsestid her i bygda, og ikke stå med huva i handa. For har de spurt om lov til å ligge der? Nei!

Kanskje grendelagsstyret skulle sette seg til åran og ro ut og kreve litt hamneleie for bruk av de Vidrekske territorialfarvatn?

Og blir det snakk om hevd og sånn, så e vi mange som kan avlegge ed på at Gardsgrunnen e vårres, fra hundgammel tid. Her har vi

dradd mang en fin sei. Og fleire skal det bli. Men på den andre sida: det e no et vakkert syn, òg, med en sånn båt!

Vi får tenke på saken.

-Martin

Julestemning under trerota

Det er en sein høstdag oppe i Kråbakkan, og skodda henger som et formløst spindeltev mellom trekroner og forvridde greiner. Dagslyset er på hell, og hele skogen venter på vintersnø. Adventstida er allerede i emning, men vinteren har så langt bare ertet alle med enkelte sluddbyger, etterfulgt av bømpe på bømpe med surt høstregn.

”Kan det bli vinter av slikt?” spør den lille gubben seg selv. Han sukker tungt der han sitter foran trerota si og stirrer tomt og mismodig ut i det grå skoddehavet. Trerota er som et hus for ham, siden han selv er bare tretti centimeter høy, kledd i grå vadmelsbukse og brun ullkofte med islett av grønt. Håret er mørkt og bustete, og ved første øyekast kunne man tro det var en tistel som stakk opp av bakken like foran rota. Spør du ham hvor lenge han har bodd under den gamle trerota der oppe i Kråbakkan, kan han ikke svare. Vintre har gått og somre har kommet, og en vårdag for mange år siden hilste grågåsflokken ham med en sorgmunter sang. Da ble han så henvørt at han kom ut av tellinga. Han vet bare at det er lenge siden han flyttet inn under rota, grov ut et stort og fint rom der inne, og siden har han fylt det med alle vakre ting han kunne finne: Hvite steiner, hermetikkbokser, kråkesølv og ospeløv. Det er en heim han kan være stolt av, og det må da være skogens flotteste rotfylling!

Han ser at bakken er grå og fuktig, nå som den skulle vært svøpt inn i et hvitt teppe av nysnø, et rent og mykt fløyelstepp med blinkende krystaller. Han kan levende se det for seg, og han er så fordypet i synet at han knapt legger merke til den gråbrune fuglen som flyr forbi ham, like over tretoppene. Fem minutter senere tripper den tilbake til fots mens den bærer med seg kongler og frø mellom vingene. Den forsvinner mellom trærne. Ei stund senere kommer den atter flygende, og ikke

lenge etter kommer den gående med ei ny bømpe med skogens grøde. Gang på gang drar den forbi, den ene veien gjennom lufta og den andre veien langs bakken.

Trerotgubben får øye på fuglen og undrer seg hvorfor den flyr den ene veien, men ikke den andre. ”Å du vet,” svarer fuglen, ”snart er det jul, og da må jeg samle julesnop og juleknask til reiret og overraske de små med noen spennende belgfrukter og einebær til julekvelden. Og med favnen full av mat, er det ikke så enkelt å fly.” ”Hva slags fugl er du?” spør trerotgubben.

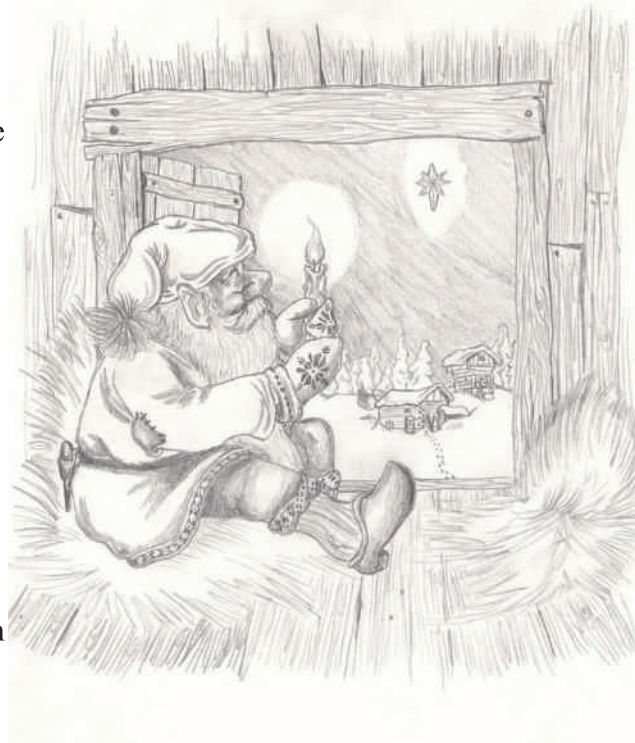
”Ser du ikke det da?”

svarer fuglen. ”Jeg er en bæremeis.” De ønsker hverandre god jul, og fuglen fortsetter sin vandring heimover med favnen full av godsaker.

En dag kommer en bitteliten smed forbi mens han bærer ei lita sølvslegge over skuldra. Han hilser på gubben, og gubben hilser tilbake. ”Du skulle ikke ha sett noen isklumper her i nærheten?” spør smeden. ”Nei,” svarer gubben, ”men det har vært frost i det siste, så du finner nok is nede ved bekken.” Smeden smiler fornøyd. Gubben

undrer seg. ”Hva skal du med isklumpene?” spør han nysgjerrig. ”Jo, det skal jeg si deg,” svarer smeden. ”Jeg skal hamre snøkrystaller. Det er min spesialitet. Alle er vakre, men ikke to snøfnugg ser likedan ut. Snøkrystallene mine er verdenskjente, og jeg har høstet priser for dem. Både Isrosen i Paris og Sølvstjernen i Moskva har jeg fått for mitt utsøkte arbeid.” ”Hvem er du da?” undrer gubben. ”Jeg? Jeg er smeden Sølvslagge, Brattåsens dyktigste rimsmesmed,” svarer smeden stolt, hilser farvel og vandrer ned mot den islagte bekken.

Det har blitt julaftens morgen, og trerotgubben titter forbauset og lykkelig ut gjennom en åpning i trerota. Det er hvitt overalt, og fortsatt faller lette små snøfnugg. Han sender en varm tanke til

rimsmeden. Sølvslagge må virkelig ha lagt seg i selen for å hamre så mye snø. Utover dagen blir det kaldt og klart vintervær, og han sitter med røde roser i kinnene og ser at dagen ebber ut. En sølvblank månesigd synker i vest, etterfulgt av den tindrende klare aftenstjerna. Nordlyset flammer opp og danser sin viltre lysdans mens himmelhvelvingen sakte mørkner fra dypblått til fløyelssvart. Stjernene glitrer, og Melkeveien tegner sitt slørete bånd fra himmelrand til himmelrand. Sakte senker julekvelden seg.

Borte i bakken står ei lita furu, pyntet med kongler

og snø. Polarstjerna titter fram over furua. Det ser ut som om treet har fått stjerne i toppen. Trerotgubben sukker henført. Han har fått juletre! Han kryper lykkelig inn under rota og kjenner julestemninga smyge seg inn i hver trevl og fiber i kroppen. Julekvelden blir til julenatt, og gubben finner fram den varme dyna si, vevd sammen av gresstrå og bjørkelauv, spindellev og fugleffær. Ei av stjernene i Karlsvogna titter inn til ham, og han sukker dypt og salig der han ligger under dyna. Han sovner med et smil om munnen mens han tenker: Endelig er det vinter...

Trond Østrem

Trekkfuglene

Atter et år lakker og lir mot slutten, og her på Vestlandet har vi fått oppleve den videnkjente Austavinden, som Virakfolket har vært velsigna med, i alle tider!! Når det attpåtil har vært 5-6 minus her på øya, ja då snakka vi.

Jauda, og når kulda setter inn, så må man jo tenke på småfuglan, og de litt større. Høre det e mange som bannes og svær over kråka og skjæra som et opp maten te småfuglan, men her hos oss gjelder: førstemann te mølla, ingen diskriminering, som det så fint heter!!

Men sånn er det jo hos oss 2-beinte skapninger og!! Den store jakten som er forskjellig etter hvor i landet man bor. Østlandet og nordover har sin elgjakt, lenger sør rådyr, og heilt sør og vest e det jo den store hummerjakten som teller, i lag med hjorten. Jakten på vinter- og juletorsken e jo høyt prioritert, på Sør- og Vestlandet òg!!!

Og vi som "jakter på olja" i Nordsjøen synes det e fint å fortelle fra Virak, for der e det mulig å få en på sommarn òg!! For å sitere min onkel, den erfarne fisker Jens Røttingen: "Det e et eventyr". Og i kaffesjappa på plattform, med masse ukjente, så blir det jo ikkje mindre "fesk i have" der nord !!! I år klaffa det sånn at moder Elin og meg ankom Virak på seinsommarn. På Vestlandet var det husmaling og div. som forsinka oss. Men det medførte at eg fikk oppleve det viktigaste: Den

Suksess med elgjakta

Det er ikke ofte en man høre en storjeger være fornøyd med fangsten. Men i "Fremover" hadde leder for viltnemda, vår egen Jan i Røsåsen, fått spalteplass med bilde og uttalelse om full klaff i elgjakta her i Ofoten, - hele 81% av kvoten. Det kan jo tyde på at mange kan mette sine mager med delikatesse fra Skogens Konge.

ore multejakten!! Må seie det som det var: artig! God los i tante Berit, og tur med Torgunn og koordinater fra tante Olga, så "blei de på sjiva" i år òg!!

Sannelig rakk vi en tur med Hildringstimen. Anders bød på ferske reker te lunsj, og småsei til feskesuppa blei huka underveis te Skjomen. Takker og for sosialt samvær med naboer og kjente. Ingen nevnt, ingen glemt.

Neste mål i jakten må vel blir den majestetiske Råntind!

Ønsker alle en fin høytid, og at man i året 2010 også kan glede seg over de små, nære ting, og legge stress og mas vekk for en stakket stund, og har nok vett te fortsatt å ta en skikkelig middagslur, uten å ha dårlig samvittighet!!

Trekkfuglen Bjørn pusser no fjæran, og fær sør mot plassen Natal (som betyr jul), i Brasil, for en annerledes jul, i shorts og sandaler. Men litt av "hauet" vil for alltid være der oppe i nord! Vel blåst, på gjensyn og God Jul !!

Med vennlig hilsen, Bjørn Holmfjord

JUL

INNERST
I JULEEGGET
LYSER DET LILLE BARNET

BAK GLANSAPIR OG GIBORTSTRESS
I GLINSENDE GATER
MED DE ALTFOR METTE MAGENE

REPRISENES REPRISE
EN PLUTSELIG
ALTMOMFATTENDE SNILLHET

FØR VI LOKKES I PENGELENS LATTER
OG SKRIVER JANUAR

SAMLER STYRKE
GJENNOM NYE ÅRSTIDER
FRAM MOT OMIGTENFOTELLINGEN

DEN
SOM HANDLER OM DET LILLE BARNET
INNERST
I
JULEEGGET

Lillian Wirak Skow